

DARBININKAS

Vol. LXXI, Nr. 31

Rugpjūčio - August 22, 1986 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

30 centų

Savaitės įvykiai

Britanijos bendruomenės valstybių galvų konferencija nepajėgė įtikinti Britanijos paskelbti Pietų Afrikai veiksmingų ūkinių sankcijų dėl Pietų Afrikos vykdomos apartheido politikos.

Pietų Afrikos užs. reik. ministeris Roelof F. Both pareiškė, kad, atsakant į Britanijos bendruomenės valstybių paskelbtas Pietų Afrikai sankcijas, bus suvaržytas Zambijos ir Zimbabvės naudojimas Pietų Afrikos uostais ir geležinkeliais, nes daugiau kaip pusė šių valstybių eksporto vyksta per Pietų Afriką.

Maltos min. pirmininkas Karmenu Mifsud Bonnici pareiškė, kad jos oro sekėjai iš anksto įspėjo Libiją, kad nežinomi lėktuvai skrenda šiaurės Afrikos kryptim. Tai vyko balandžio mėn. JAV karo lėktuvam skrendant pulti Libijos.

JAV ir Sov. S-ga pasirašė susitarimą dėl eilės kultūrinių ir mokslinių pasiekimų, kurių tarpe yra numatytas ir aukštesniųjų mokyklų mokinių pasiekimas.

Grupė Izraelio žymių rabinų pareikalavo, kad Jeruzalės Šventyklos kalne, kuris šiuo metu yra arabų kontroliuojamas ir yra laikomas šventąja vieta ir kuriame žydai lankytis yra uždrausta, būtų pastatyta sinagoga ir paragino žydus dalyvauti viešose maldose nurodyto kalno vietoj. Arabų aukšč. tarybos pirmininkas šeikas Saad al-Din al Alami pareiškė, kad arabai niekada nesutiks, kad kalne būtų pastatyta sinagoga ar kad jame būtų leidžiama žydams melstis.

OPEC valstybių konferencijai nutarus sumažinti aliejaus gamybą nuo dabar pagaminamų 20.5 mil. statinių per dieną iki 16 mil. statinių, aliejaus kainos gelėsiannčios dar šį mėnesį pakilti iki 20 ct. už gal.

Sov. S-ga ir Izraelis pradėjo pasitarimus dėl pasikeitimo konsulatams. Sov. S-ga diplomatinis santykius su Izraeliu nutraukė 1967 m.

JAV, tirdamos jų gaminamų kekinų bombų paslapčių pateikimą į Izraelį, buvo maniusios pareikalauti, kad aštuoni Izraelio pareigūnai būtų delto apklausinėti, tačiau Teisingumo departamentas nuo šio sumanymo atsisakė.

Vicėprez. Bush paskutinė kelionė į Artimųjų Rytų valstybes jokių tikslų nepasiekė, nes Izraelis jokių konkrečių siūlymų arabam nepateikė.

JAV vetavo J. T. Saugumo tarybos priimtą rezoliuciją, reikalaujančią, kad JAV vykdytų Tarptautinio Haagos tribunolo sprendimą Nikaragvos reikalais.

JAV nusprendė nedidelę palestiniečiams skirtos paramos dalį (apie 4.5 mil. dol.) išdalyti per Jordaną, o ne per Izraelį, kaip iki šiol buvo daroma, kuris ir nusprendavo, kaip ta parama turi būti panaudota.

Nikaragvos prezidentas Daniel Ortega Savedra, 10 dienų keliaudamas per JAV, įtaigavo amerikiečius neremti prezidento Reagan vedamos Nikaragvos politikos.

Pagal Lenkijos parlamento priimtą amnestiją iš kalėjimo buvo paleistas pagrindinio Solidarumo unijos veikėjas Bogdan Lis.

KALINIO V. LAPIENIO MEMUARAI Iš okupuotos Lietuvos "Aušros" Nr. 48 (88)

ĮŽANGA

"Nebijok būsimųjų kentėjimų! Štai velnias įmes kai kuriuos įsisiškius į kalėjimą, kad būtų išbandyti (...) Būk ištikimas iki mirties, ir aš tau duosiu gyvenimo vainiką!"

Apr. 2, 10

Kai tyli — aušra nežėruoja,
Prabyli — griautiniai trenkia...
Ir varguos lai broliai dainuoja —
Kandžia nemažės nuo verkimo

Rašant šiuos memuarus pasitaikė klaidų. Daug mano parašytų lapelių (dienoraščių be datų, o datų nerašydavau todėl, kad atėmę lapelius, nežinotų kurią dieną jie parašyti) nedzirateliai (kalinių prižiūrėtojai), darydami kratas, iš manęs atėmė ir sunaikino. Sunkiomis nelaisvės sąlygomis teko vėl juos atkurti iš naujo. Jeigu tų lapelių nebūtų atėmę, šie memuarai būtų autentiškesni. Dėl jų nieko daugiau negaliu pasakyti, nebent tai, kad ieškojau ir siekiau tiesos, norėjau visus įvykius ir faktus užrašyti teisingai; klaidos pasipynė ne dėl geros valios stokos. Galbūt ir skaudesnis žodis ne vienas išsprūdė, gal kitas kaimakam ir per skaudus ar neteisėtas pasirodė. Bet čia jau amžina tragedija — kovojai su blogybėmis, o pataikai neretai į žmogų. tokiais atvejais belieka tik atsiprašyti.

Pasakysiu sąžiningai visa, ką žinau, nieko neslėpdamas ir nieko neprasimanydamas.

Čekistai K. J. Matulionį ir Vl. Lapienį areštavo, pasodino į kalėjimą ir nuteisė vien už tai, kad darydami kratą 1976.X.20, jie rado Matulionio bute "LKB Kroniką" Nr.24 — rašomąją mašinėlę parašytą dvyliką egzempliorių, t.y., dvyliką mašinos rašio kopijų. Kitaip tariant, už tai, kad mylėjau tiesą ir nekenčiau neteisėbės, netekau laisvės penkeriems metams.

Pabuvojęs Vilniaus, Pskovo, Jaroslavljo, Gorkio, Ruzajevkos, Potmos (Mordovija), Sverdlovsko, Krasnojarsko kalėjimuose ir Mordovijos priverčiamojo darbo stovyklose, trečiame konclageryje (Barašovo gyvenvietėje Tengušovo rajone) ir devyniolik-tame konclageryje (Lesnoj gyvenvietėje, Zubo-Poliansko raj.), kurios vadinamos pataisos darbų kolonijomis ir nutrėmime — Krasnojarsko krašte, Severo-Jeniseisko rajone. Tėjos gyvenvietėje, patyriau, kaip kiti gyvena bausmių atlikimo vietose... Pradėjau daugiau branginti savo ir kitų žmonių laisvę, teisingiau vertinti brutalią prievartą, geriau atjausti kitų žmonių vargus ir nelaimes. Pamačiau, kas slepiasi už garbės lentų gražių pažadų ir statistikų, už blizgančių stendų. Geriau supratau tos begėdiškos, melagingos agitacijos ir propagandos esmę. Todėl viskas išėjo į naudą, ir šių pamokų už jokių pinigų neatiduočiau. Kitaip tariant, išėjau komunistinių kalėjimų, gyvenimo ir kovų akademiją.

I DALIS

KRATOS, AREŠTAS, GYVENIMAS UŽ GROTŲ, TARDYMAS, TEISMAS

Pradėdamas rašyti savo prisiminimus, girdžiu garsiusius są-

"Gulago salyno" pradžios žodžius, kurie jau nebeiškrema iš mano atminties. Atleiskite, kad ne viską pamačiau, ne viską prisiminiau, ne viską supratau. Tačiau ką esu patyręs, ką prisiminiau, ką girdėjau, mačiau, suvokiau — jums papasakojau.

Areštuotas žmones veža į kalėjimus, priverčiamojo darbo stovyklas - konclagerius (vadinamus pataisos darbų kolonijomis ar auklėjimo darbų kolonijomis — nepilnamečiams), nutrėmimus: ten vargti, kentėti ir net mirti.

O kalėjimams, priverčiamojo darbo stovykloms (konclageriams) administruoti, valdyti žmones skiria ir siunčia čekistai — KGB (saugumiečiai) arba milicija — MVD.

Kalinius saugoja kareiviai (voiskai vntrenych del — kariuomenė vidaus reikalams).

Kalėjimuose nustatomas dviejų rūšių režimas: bendrasis ir griežtasis.

Priverčiamojo darbo stovyklos (konclageriai) — pataisos darbų kolonijos skirstoma į bendrojo režimo, sustiprintojo režimo, griežtojo režimo, ypatingojo režimo (kalinių vadinama katorga) kolonijas ir kolonijas - gyvenvietes.

Politiniai kaliniai dažniausiai nutrėmiami į Sibirą. Jakutiją.

Magadano sritį. Kazakstaną bei kitas Tarybų Sąjungos vietas.

1976 m. spalio 19 d. apie 7 val. vakaro atėjau pas K. J. Matulionį, gyvenantį Vilniuje, Gorkio 17 - 6. Netrukus pas Matulionį atėjo jo pažįstamas vyrukas. Matulionis, su juo išeidamas į miestą, manęs prašė pabūti kambaryje, jo palaukti. Žadėjo netrukus grįžti. Laukdamas sugrįžtant šeimnininko, skaičiau knygą.

Iki šio laiko mes nežinojome, kad šiame K. J. Matulionio bute pokalbius čekistai girdi (klausosi) ir užrašo.

Nepraėjus nė valandai, kai Matulionis išėjo į miestą, į jo butą skubiai įeina saugumo vyr. tartytojas Markevičius, Jankauskas ir dar keli čekistai. O iš paskos jų įeina buto šeimnininkas Matulionis. O buvo taip. Matulionis grįžus iš miesto ir rakinant pirmo aukšto duris, čekistai priėjo prie jo ir, atėmę iš rankų buto raktus, jau patys atrakinano antro aukšto laiptinės duris, todėl ir teko šeimnininkui eiti iš paskos į savo butą.

Atimdami iš Matulionio rankų buto raktus, teisėtvarkos saugotojai patys šurkščiai pažeidė pagrindinio įstatymo — Konstitucijos 55 str., kur pasakyta, kad "TSRS piliečiams garantuojama buto neliečiamybė. Niekas neturi teisės be įstatyminio pagrindo

"DARBININKO" KELIAS

Aktoriaus ir "Darbininko" redakcijos nario Vitalio Žukausko apybraiža apie šio savaitraščio vystymąsi. Teksto pradžia skaityta sukaktuviniam vakare balandžio 13 Kultūros Židinje.

16

Pasiraižė Lauruks pabudęs, apsvirtė ant kito šono, lova su lingavo, kaip supynė ir mislija savo širdyje: "Kaip bus, taip bus, o čia gulėt vis geriau negu Lietuvoje pas arklus po kadugiu, o ypač kada lyja — jau čia vis laimės šalis. O tie neišmanėliai dar norėjo mane nudraust, kad nevažiuočiau. Sako su 500 rublių ir Lietuvoje esą galima pradėti gyventi, tik reikia netingėti dirbti. Kad jie nori tegul jie ten sau dirba, nors ir persiplėšia, ir klampuoja po purvynus ir geria vandenį ir valgo sausą duoną, o aš čia būsiu pons ir gana — ką tie kvailiai, bene jie ką gero žino, bene jie ką matė..."

Ale po šimts pypkių jau būtų pravartu ir užkasti kasžin ar dar pusryčiai negatavi?

jeiti į butą prieš jame gyvenančių žmonių valią" Jei čekistai būtų turėję įstatyminį pagrindą, jiems nebūtų reikėję jėga iš buto šeimnininko — Matulionio rankų išplėsti raktus. Ir, patiems atsirakinus antrojo aukšto laiptinės duris, be šeimnininko jeiti į jo butą. (LIC pastaba: Neįskaitoma teksto dalis tik šiame paragrafe papildyta pabrauktais įterptiniais žodžiais, spėtais pagal turinį).

Kai įėjo čekistai į Matulionio butą, tartytojas Markevičius tuojuo paklausė mano pavardės. Kai pasakiau savo pavardę, jis piktai pasakė: "A, tai jūs mane apšmeižėte 'LKB Kronikoje', — tuo duodamas suprasti, kad dabar atėjo keršto valanda..."

(Bus daugiau)

Taip bemastydamas dar valandą nagulėjo, dar pora kartu apsi-vertė ant vieno, ant antro šono ir galų gale sumanė kelti.

Atsikėlė, apsiavė kelnes, įkiša ranką į kišenių, čiupt, čiupt — pinigų nebesą. Pasigriebė kitas drapanas, visus kišenių iš eilės peržiūrėjo, iščiupinėjo po kelis kartus — visur tuščia, kaip iš-šluota.

Išgaravo Lauro ir pagirės, pradėjo nabagas pakaušį krapštytis, ir mąsto sau: "Tai bjaurybės, kad apvalė, tai apvalė — amerikoniškai. Na, jau daugiau toks kvailas nebūsiu. Kad užsidirbsiu pinigų, tai vėlyk pragersiu, tai bent žinosiu, kad ant svieto gyvenau, o čia laisva šalis gali daryti kas ką nori, o tėtė su mama nematys ir nieks nieko nesakys. Žinoma, bile kvailio aš ir neklausysiu, kaip tik perdaug pradėtų vembryti, tai cvinkti į snukį ir gana, ir tegul nešas raudoną nosį, kaip kuzaba, ir tegul žino, kad čia ne piemuo. O! atmins mano ranką gerai dar ane vienas, tegul tik aš biskį apsiprasiu."

F. V.

Šis aprašymas tai labai charakteringas išėivijos gyvenimo gabaliukas, kuriame atsispindi kokie "smarkuoliai" vyko Amerikon, kaip tuos grinatorius "sutikdavo" ir kaip pradėdamas gyvenimas šioj laisvės šalyj.

Kad plačiau ir prieinamesne forma galima būtų skleisti blaivinio darbus tame pačiame numeryje atspausa "Prie pažangos" dvideiksmais vaizdelis, kurį parašė J.V.K.... ir šį vaizdelį au-koja autorius gerb. kun. P. Saurusaičiui.

Neteko išsiaiškinti kas yra to vaizdelio autorius ir kodėl jis dedikuotas kun. Saurusaičiui.

Vaizdelio veiksmas vyksta girioje, parke ar lauke ir vaizduojamas lietuvių piknikas, kuriame geriam, ir geria ne tik vyrai, bet ir moterys, kur Mortutė sako: "Juk gerai žinoma, jei moteris pasigeria, tai blogiau negu vyras išrodo".

Vaidinimai buvo neblogo priemonė ne tik papildyti rengėjų pajamas, bet ir propaguoti savo idėjas, kaip šiuo atveju — laivybės. Naudodami savo laikraščio puslapius redaktoriai sudarė platesnes galimybes vaidinimu pasinaudoti norintiems savo kolonijoje praversti blaivinimo skatinimą, atitraukti darbininkus iš salinų, apsaugoti gerą lietuvių vardą atitolinant nuo muštynių (to meto buvo mada ir galiojo "kumščio teisė" savo įsitikinimams paremti) ir kitų girtuoklystės pasekų.

Tame pačiame numeryje eiliuota ir gana lengva forma patalpintas eilėrašatis, primenantis girtuoklio dalia.

M. Dagilėlis
(nukelta į 2 psl.)

SOVIETŲ REAKCIJA Į "PABALTIJOS LAISVĖS DIENOS" REZOLIUCIJĄ

Maskva šiomet aršiau reagavo į "Pabaltijo Laisvės Dienos" rezoliuciją. Birželio 7 d. (dar penkias dienas prieš prezidentui pasirašant proklamaciją) Pravdoje išspausdintame vedamajame rašoma: "Gal (prezidento) patarėjai jam nepaaiškino, kad Lietuva, Latvija ir Estija savanoriškai tapo neatjungiamą Sovietų Sąjungos dalimi ir nėra 'priešpaudos' aukos, kaip tai galėtų atrodyti JAV prezidentui iš jo Kalifornijos rančos? O gal jis paprasčiausiai pasirašė dokumentą ju neskaitys... Kitaip reiktų pareikšti, kad JAV įstatymdaviai ir prezidentas vadovaujasi tokiais žemais politiniais standartais, kurie priverstų parausti šiek tiek apsišvietusį mokslininką. Niekad nepervėlu pasimokyti. Gal JAV senatoriams ir kongresmanams ir prezidentui praverstų atsisiesti ir paskaityti elementarų vadpvelį 'SSRS-os Istorija', kuris jiems suteiktų pagrindinių žinių apie mūsų šalies valstybinę są-

rangą".

Izvestijoje rezoliuciją puolė propagandistas Albertas Laurinčiukas (Komjainimo Tiesa, 1986.VI.10). Jis patarė prezidentui Reaganui ir už jo rezoliuciją balsavusiems kongresmanams pasekti amerikiečių rašytojo, "Džiunglių" autoriaus Upton'o Sinclair'o pavyzdžiu ir pasirtipinti "bedarbiais bei badaujančiais" amerikiečiais. (Kaip jam įprasta, sovietinės sistemos kritika Sinclair'ą Laurinčiukas pavertė jam parankia karikatūra. Red.)

Literatūros ir meno birželio 14 d. laidoje apie rezoliuciją rašoma, kad ji "negali nekelti nusistebėjimo ir, atvirai kalbant, pasipiktinimo. Susidaro toks įspūdis, kad JAV prezidentui labiau rūpime mes, pasirinkę savo istorinį kelią, negu pačių amerikiečių reikalai... Garsiai šaukdami apie žmogaus teises, Amerikos politikai... patys jas pamiršta". Prie šių pastabų pridėtas

Vito Arėškos straipsnis, "Kaip aš važiuavau į Čikagą", kuriame partinis literatūros kritikas pasakoja, kaip jam JAV konsulat Maskvoje nedavė vizos apsilankyti Amerikoje. (Elta)

LIETUVIS KORESPONDENTAS ČERNOBILIO TERITORIJOJE

Praėjus porai mėnesių po Černobylio avarijos, Literatūroje ir Mene birželio 21 pasirodė pirmas lietuvių korespondento pranešimas iš nelaimės vietos — "Černobylis: lyg vienos rankos pirštai." Pasak Juozo Malašausko, tai "klastingai pavojinga teritorija," lyg jis stovėtų "ant pūlingos, bet nematomos žaidzos." viso to kaltininkas jam "žmogaus nesuvaldyta AE reaktorius energija."

Malašauskas aprašo pirmuosius bandymus gėsimti "liepsnų sūkury", žuvusius ugniagesius,

evakuaciją, iškelia "tarybinių žmonių didvyriškumą." Černobylio spaudos centre jam pranešė, kad avarinis reaktorius bus iš užmūrytas storo betono siena ir, sulyginus žemės paviršių, "tarsi nieko nebūta". vis dėlto jis tenai jautėsi "lyg žiūrėdamas sunkų slegiantį karo tematikos kino filmą. Rodyklės — 'važiuoti kelkraščiu draudžiama', 'Draudžiama naudotis gamtos gėrybėmis', 'Draudžiama maudytis ir kaitintis saulėje.'" Pakeliui į Kijevą jis stebėjo su-

(nukelta į 2 psl.)

IŠ OKUPOOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Vengrijoje gegužės 5 - 20 vyko V tarptautinis Janošo Ferenciko dirigentų konkursas, kuriame dalyvavo ir Lietuvos valstybinės filharmonijos dirigentas Gintaras Rinkevičius. Jis yra pirmasis Lietuvos dirigentas, pelnęs laurus net trijuose konkursuose: V sąjunginiame (1983 m. II vieta), Herbert von Karajan Vakarų Berlyne (1984 - 1985 m. III v.) ir dabar Budapešte (II v.) Be premijos, jaunasis dirigentas dar laimėjo specialų prizą už geriausią W.A. Mozarto operinės scenos atlikimą. Šis prizas suteikia jam teisę 1987 m. Budapešto teatre diriguoti kurios nors Mozarto operos spektaklį. Dirigento G. Rinkevičiaus laimėjimai pasaulinio lygio konkursuose rodo jo talentą, profesinius sugebėjimus, taip pat ir lietuvių

simfoninės muzikos gerą perspektyvą.

— Trakuose neseniai susibūrė Trakų rajono kultūros namų kolektyvas — Trakų senosios muzikos ir šokio ansamblis. Pirmasis jo koncertas įvyko vasario 28. Į tolimos praeities muzikos palikimą žvelgiama s i n kretiškai, priartėjama prie jam būdingo taikomojo pobūdžio, t.y. muzika derinama su šokiu, kuris buvo neatskiriama rūmų švenčių ir iškilmų dalis. Renkant repertuarą, tenka daug ieškoti, kaupti įvairiausių medžiagą, gilintis į senosios muzikos atlikimo tradicijas, įvairių instrumentų naudojimą, jų santykius ansamblyje, domėtis praeities šokių istorija. Ansamblio iniciatorei ir vadovei Jūratei Mikiškaitei patarimais, konsultacijomis padėjo Maskvos ir Leningrado specialistai. Šokėjai Giedrei Kantminaitėi statant šokius, pagelbėjo M. K. Čiurlionio meno mokyklos choreografinės skyriaus vedėja L. Novickytė. Į ansamblį įsijungė Lietuvoje jau žinomo Vilniaus valstybinio universiteto kamerinio ansamblio vadovas, išilginių fleitų propaguotas P. Koncė su savo mokinėmis D. Budraityte, R. Bieliauskaite, D. Minalgaite bei V. Mikiškaite. Senųjų fleitų kohortą papildė dūdmaišiu giminingas karnamūzas, kuriuo groja K. Mikiška. Ateityje planuojama

Černobyl katastrofos aukas gydęs amerikietis gydytojas dr. Robert P. Gade pareiškė, kad per ateinančius metus šimtai ir galbūt tūkstančiai radiacijos paliestų žmonių mirs nuo leukemijos ir kitų vėžio ligų.

Sov. S-ga leido išvažiuoti į Izraelį prieš kurį laiką kalinių pasikeitimu išlaisvinto Anatoli Ščaranski motinai Idoi P. Milgom ir jo broliui Leonidui su šeima.

Vak. Vokietijos policija areštavo tris Raudonosios armijos teroristus, įsivėlusius į Siemens korporacijos fiziką Karl-Heinz Beckwits nužudymą liepos 9.

Izraelis sutiko, kad JAV statydintųsi pietinėje Izraelio dykumoje 16 radijo transmisijos stočių Voice of America, Free Europe ir Radio Liberty stočių transliacijom į Sov. S-gą ir Rytų Europą sustiprinti.

ir visus likusius šiuolaikinius instrumentus pakeisti senaisiais jų pirmtakais. Ansamblis jau paruošė kelias koncertines programas. Pirmojoje, pavadintoje "Atbudę amžiai", skamba Vakarų Europos šalių renesanso epochos muzika: itališkojo Ars nova klasiko F. Landino kūryba, M. Pretori, T. Susato, T. Morlio, G. Gastaldi ir kitų autorių kūriniai. Šokėjai džiugina grakščia senja alemanda, branliu, pavana... Antroji programa — teminė. Ji skirta turtingai anglų renesanso muzikai ir šokiui. Ją pajavirina aktorius G. Storpircio skaitomi W. Shakespeare sonetai. Planuojama plėsti renesanso meną ir atskirus vakarus skirti prancūzų, italų, vokiečių ir kitų šalių muzikai, poezijai, šokiui. Vienas šio ciklo koncertų turėtų priminti senąją Lietuvos muziką. Ansamblis dažnai koncertuoja Trakuose. Scena per ansamblio koncertus puošia dailininko R. Kunco specialiai šiam ansambliui nutapytu dekoratyviniu pano renesansiniu siužetu. Trakų senosios muzikos ir šokio ansamblis yra pirmasis ir vienintelis Lietuvoje taip plačiai susidomėjęs praeities muzikos, šokio, poezijos palikimu.

—Prie "Vagos" leidyklos pradėjo veikti eksperimentinė fotostudija. Jos paskirtis — rengti visų Lietuvos knygų leidyklų iliustracijas. Tai pirmoji Lietuvoje ir antroji Sovietų Sąjungoje leidyklos elektroninė iliustracijų tarnyba.

— Lietuvos valstybinis akademis operos ir baleto teatras po gastrolių Maskvoje sugrįžo Vilniun. Buvo parodyta 5 operos ir 4 baletai. Maskviečiai buvo susidomėję solistais N. Ambrazaityte, V. Daunoru, I. Milkevičiūte, baleto artistais N. Beredina, L. Bartusevičiūte, P. Sirmantu, V. Chlebinsku, J. Valeikaite. Gastrolyse ne viskas atrodė deramojo aukštumo. Buvo ir tokių nesėkmių, kurių savoje scenoje

nepasitaiko. Matyt, atsiliepė didelių gastrolių patirties stoka (paskutinį kartą teatras Maskvoje gastroliavo prieš 16 metų, vis atidėdamas kvietimus). Buvo pastebėti, kai kurie meninių sprendimų trūkumai ir operos ir baleto spektakliuose. Kritikai iškėlė nemažai pagrįstų "kodėl?" režizieriams, dirigentams, dailininkams. Rusiškai buvo dainuojama "Borisas Godunovas", o kitos operos lietuviškai.

— Talino leidykla "Eesti raamat" išleido Algirdo Pociaus apsakymų rinkinį "Dešimt prancūziškų žodžių" 18,000 tiražu. Ši leidykla pernai taip pat išleido Vaižganto knygą "Dėdės ir dėdienės". "Nebilyš", "Rimai ir Nerimai".

— Kijevo tradiciniame meno festivalyje "Kijevo pavasaris" koncertavo Lietuvos liaudies artistas Leopoldas Digrys Kijevo vargonų ir kamerinės muzikos salėje. Grojo J. S. Bach, V. Lurčo ir kitų kompozitorių kūriniai.

— Vilniuje, Lietuvos knygų rūmuose, atidaryta paroda "XIX-XVIII amžių Europos knyga", ji supažindina lankytojus su unikaliais ir labai retais egzemplioriais seniausių knygų, kurios buvo išleistos žymiausių to meto spaustuvininkų Venecijoje, Paryžiuje, Amsterdame ir kituose miestuose. Parodoje eksponuojamos knygos paimtos iš Knygų rūmų bibliotekos fondų.

—Kauno senamiestyje surengta tradicinė liaudies muzikos šventė "Atataria trimitas". Vilniaus gatvėje vyko geriausių folklorinių ansamblių, kaimo kapelių, liaudies muzikantų ir dailininkų šventinės eitynės, senamiesčio kiemeliuose, Liaudies instrumentų muziejaus sodelyje ir Rotušės aikštėje — koncertai, surengta mugė ir kt. Po trijų dienų šventė persikėlė į Liaudies buities muziejų Rumšiškėse.

S.L.K.

"DARBININKO" KELIAS

(tkelta iš 1 psl.)

TADAS GERĖJAS.
(iš lenkiško)

*Buvo Tadas gerėjas,
Kurs pas Maušą nuėjęs
Dieną naktį sėdėjęs.*

*Veidas buvęs sutinęs,
Silpnas kvapas krūtinės —
O vis tai nuo degtinės!*

*Ir gerybė jo žuvo,
Lankoj šienas supuvo,
Javų svirne nebuvo.*

LIETUVIS ČERNOBILIO TERITORIJOJE

(atkelta iš 1 psl.)

tiktų betonvežių automašinių emblemas ir buvo laimingas sutikdamas Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Mažeikių "drąsių savanorių" autotransporto ūkių pavadinimus.

Savo straipsnį Malašauskas užbaigia būdingai "tarybinu" optimistiniu patosu. Rudeniop reaktoriaus apylinkėje vėl apsigyvens grįžę iš evakuacijos gyventojai, veiks mokyklos, meno kolektyvai, "žerės žydrieji televizijos ekranai." (Čia prisimena Lietuvoje populiarį satyrinį dainą: "Suplėšysim į gabalus / Kolorado vabalus / ir vėl žydės laukai.") Išvažiavus iš "pavoingos zonos" ant jo rūbų aparatai neaptiko padidintos radiacijos. Kijeve jis jau nebebijojo valgyti braškių ir pomidorų. Korespondentą neramino tikta "mintis apie atominio karo grėsmę." Apie Ignalinos reaktorių pavojus Lietuvai Malašauskas taip ir nepagalvojo. . . (Elta)

*Dirvos buvo nesėtos,
Grįčios stogas skylėtas —
O skurdas neregėtas!*

*Kankino badas žmoną,
Vaikai klykė prie šono,
Vaikų pulkas — ne monai!*

*Tadas užmiršęs vargą,
Jog pati, vaikai serga,
Ėme šnapsą ant bargo.*

*Kartą buvo baliukas,
Statė šnabę Maušiuokas —
Oi, gėrė mūs Taduokas!*

*Lenkė kvortą ir kitą;
Girto veidas nušvito,
Džiaugė iš baliaus šito.*

*Gale, nuo šnapsos tvaiko,
Galva Taduui papaiko,
Jau kojoms nebsilaiko.*

*Vargiai nuo suolo kelias;
Ore šlapia ir velias,
Į namus tolus kelias.*

*Pametęs sebrų gaują,
Ima lazda į saują,
Namo pėščias keltauja.*

*Jau miestelį paliko,
Toli — ant lauko pliko
Tadą šunes apniko.*

*Mūs Tadas išsigando,
O šunes įsikando
Ir draskė kelnias, skrandą.*

*Jau Taduui didžia bėda:
Ant žemės tada sėda,
O šunes viršum ėda!*

*Nuo šnapsos susilpnėjo
Ir ginties nebgalėjo —
Taduui galas priėjo!...*

*Vyrai! Tadą pažinę
Ir jo mirtį atminę,
Meskit gėrę degtinę!*

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos gen. sekr. Gorbaciovus Vladivostoke pasakojot kalboj ragino Kiniją tartis dėl abiejų pusių pasieny laikomų kariuomenių sumažinimo ir bendrų projektų vykdymo. Kinija pažadėjo šiuos siūlymus svarstyti.

Prez. Reagan sutiko parduoti Sov. S-gai javų valstybės reikiamom kainom ir sukėlė Australijos ir kitų Sov. S-gai pardavinėjančių javų valstybių nepasitenkinimą.

Libano mahometonų vakariniame ir krikščionių rytiniame Beirute išsprogdinti sprogmenų prikrauti automobiliai užmušė apie 60 ir sužeidė apie porą šimtų žmonių. Sirijos kariuomenės remiama policija bandė įgyvendinti paliaubas, bet abipusio šaudymosi nepavyko visai sustabdyti.

Maskvoj gyvenęs ir rusę vedęs amerikietis Peter D'Oria Maskvos teismo buvo nuteistas 3 m. kalėti už dalyvavimą grupėj, kuri iš Sov. S-gos gabendavo 18 a. gamintus smuikus ir juos parduodavo varžytinėse. Toj grupėj dalyvaujantis sovietinis tarptautinis smuikininkas Sergei Diačenko nubaustas 7 m. kalėti.

Romui Kalantai ir visiems žuvusiems dėl Lietuvos laisvės pastatė paminklą Dainavos stovykloje. Prie paminklo stovi paminklo statymo iniciatorė ir projekto organizatorė bei vykdytoja dailininkė Bronė Smalinskienė. Paminklas pašventintas liepos 20. Nuotr. Jono Urbano

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northport, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtiniais atvejais 516 757-2671. New Yorko ofisas Lito patalpose: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

DARBININKO ADMINISTRACIJOS, 341 Highland Blvd., galima įsigyti lietuviškų ir angliškų knygų apie Lietuvą, pokštelių, sveikinimo kortelių, glintaro, baltinukų, juostų, įvairių suvenyrų.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERÁL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. Newark office: 428 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. **KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME**, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. **WOODLAWN MEMORY GARDENS**, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoj — **OHLERT-RUGGIERE, Inc.**, 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar noritė būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami laidotuviiniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities Inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA" — WICN 90.5 FM, Worcester, Mass., girdima tečadieniais nuo 8 iki 9 val. vak. Inž. E. V. Mellus, Jr., vedėjas. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 617 753 - 7232.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT. — "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtad. nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Sekmad. 1:05 - 3 val. popiet iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 201 753-5636.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmdieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229 - 9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150
TAI MŪSŲ VIENITELE VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

DANTŲ GYDYMO CENTRAS

Dr. Donatas Aleksandravičius,
Vedėjas
**VISA MASTERCARGE
METRO DENTAL SERVICE, P.C.**

109 - 22 Myrtle Avenue
Richmond Hill, N.Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privalavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: (718) 441 - 0909
Susitarti dėl įaiko ir pasitikrinti kainas

VYTIS

**KĖLIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA**

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KĖLIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Editorial Office 718 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360
Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$15.00. Single Copy 30 cents

POSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341
Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

Ateitininkų kongreso proga

Praeitoji savaitė liks atžymėta ateitininkų istorijoje, nes tą savaitę nuo rugpjūčio 10 iki 14 vyko jubiliejinė stovykla Dainavoje ir rugpjūčio 14 - 17 jubiliejinis kongresas Toronte. Šiais renginiais buvo užbaigta ateitininkijos 75 metų sukakties minėjimas. Praeitais metais buvo minima 75 metų sukaktis. Tai buvo tik pirma dalis. Buvo nutarta šiais metais surengti jubiliejinę stovyklą ir kongresą.

Ir stovykloje ir kongrese buvo kreipiamas dėmesys, kaip ateitininkijos veiklą pritaikyti labiau prie šios dienos reikalavimų, drauge buvo gilinamasi į ideologiją, ieškoma naujų formų ateities veiklai.

Ateitininkai yra viena iš seniausių organizacijų, susikūrusi tada, kai Lietuva buvo okupuota caristinės Rusijos. Tada jau daugelį jaunimo mokėsi įvairiuose universitetuose, iš kurių sklido bedievybė, nihilizmas, ateistinis socializmas. Visa tai buvo labai svetima lietuvių sielai, svetima iš lietuviško kaimo kilusiam jaunuoliui ir dar labiau svetima pačiam kaimui. Tada ir susiorganizavo ateitininkai. Jų kūrėjai kaip prof. Pr. Dovydaitis, prof. kun. Pr. Kuraitis norėjo pastatyti tik užtvanas, kad tos svetimos idėjos nepasiektų lietuviško jaunimo, lietuviško kaimo.

Ateitininkija augo slapta dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą, karo metu. Kai Lietuva kėlėsi nepriklausomam gyvenimui, ateitininkija atskubėjo su savo didžiausiu įnašu. Ji buvo išauginusi patriotų kartą, kuri tikrai mylėjo Lietuvą ir jai uoliai tarnavo. Pirmosios Karo mokyklos laidose dominavo ateitininkiškas jaunimas. Uoliai ir pavyzdiniai jie reikėsi kariuomenėje, laisvės kariuose ir paskui savo valstybės statyme. Ateitininkija jautė

aukus dvasių ir dideliu pasišventimu skubėjo prie tokių darbų, kurie buvo savai tėvynei labai reikalingi ir kuriems trūko darbo žmonių.

Taip ateitininkija savo istoriją surašė, kovodama dėl Lietuvos laisvės pirmose pozicijose, visom savo kūrybinėm pajėgom statydama Lietuvos valstybę, visoje tautoje skleidžianti kultūrinį dinamizmą, plėsdama lietuvių kūrybą ir mokslą. Tai buvo sveikas lietuviškas ir giliai patriotiškas elementas. Kai kam nepatiko, kad tas elementas buvo krikščioniškas, kad visur pabrėžė krikščioniškos moralės principus. Juk ta krikščionybė lietuvių tauta gyveno šimtmečiais, per ją išsilaukė savo charakterį ir sustiprėjo. Ir dabar krikščionybė davė jėgos kelti lietuviškąją kultūrą, dar labiau dirbti savo tautos gerovei.

Ateitininkija pergyveno du karus ir vėl ji gyvena, vėl buria savo veiklą, kad dabartis būtų tvirtesnė ir kad ateitis krikščioniškesnė ir šviesesnė. Ateitininkija savo istorijoje nesigailėjo aukų, kad tik tauta būtų išgelbėta. Ir dabar jos visos trūšas yra skirtas savai tautai ir jos šviesiai ateičiai.

Ateitininkai dabar veikia ir Lietuvoje, žinoma, labai slapta. Jie susirenka prie partizanų kapų, jie palaiko tautos heroizmą, tą gyvąją rezistuojančią ir krikščionišką lietuvišką dvasią, stiprina tautos atsparumą.

Ateitininkai laisvai veikia laisvame pasaulyje. Ir reikia džiaugtis, kad šių dienų pasaulyje, kur taip pamirštas betkoks idealizmas, susirenka į kongresą tiek daug pajėgaus jaunimo, kuris nori aukotis ir dirbti Dievo garbei, savo tautos ir visos žmonijos gerovei. Jie išdrįsta šiame bedieviškai nusiteikusiame pasaulyje

Prieš kelis mėnesius draugas man įspaudė į rankas aplinkraštį, kuriuo buvau kviečiamas į JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos politinį seminarą. Aplinkraštis buvo skelbiama, kad seminaras įvyks liepos 17 - 20 dienomis Washingtone, D. C. Nusiumčiau registracijos čekį ir ėmiau abejoti, ar tai pasiseks. Buvau paskaitęs aprašymą Drauge ir Pasaulio

Lietuvyje apie suvažiavimą Dainavoje. Ten ir buvo svarstyta, kaip atgaivinti Lietuvių Jaunimo Sąjungos veiklą.

Bet — veltui šis mano rūpestis. Per šį politinį suvažiavimą Lietuvių Jaunimo Sąjunga pergyveno metamorfozę. Ji dabar stujodėjo. Ji gali net išsivystyti į pačią galingiausią lietuvių organizaciją.

Renkamės į Kapitolį

Atsiraudau mūsų šalies seimo rūmuose — The Capitol. Atsiraudau registracijos laiku 8:30 v.r. Teko pajaukauti su linksnu draugišku policininku apie kul-

skleisti krikščionybę, patys šviesti ta krikščioniška meile, kad visa aplinka būtų geresnė ir šviesesnė. Savo veikla jie skleidžia gyvąją krikščionišką dvasią ir visam gyvenimui suteikia kilnumo bruožų.

Sveikindami jubiliejinę šventę, linkime, kad ateitininkija įsilietuvių visą gyvenimą, ji atnaujindama, sukrikščionindama, sudinamindama lietuviškai kūrybai. Visada veikite, dirbkite Lietuvos labui ir švieskite savo gilia religione dvasia!

JAUNIMAS KELIASI VEIKLAI

TOMAS KLIMAS

kas, Vietnamą ir laikrodžius. Susiradau Mike Mansfieldo įspūdingą sąrašą, kur netrukus prasidėjo pirmas programos punktas.

Cynthia Jurciukonis, senatoriaus Riegelio (MI-D) padėjėja, ir Martin Suuburg, estas, kongresmano Carnio (NY - R) padėjėjas, aiškino mum, kaip veikia atstovų įstaigos, kaip su jomis užmezgti ryšius ir bendradarbiauti.

Pranešimų klausėsi pilna salė, beveik šimtas jaunimo. Suuburg ir Jurciukonis mus sužavėjo savo jaunatve, sugebėjimais, bet dar svarbiau — išaiškino, kad lietuviai gali tapti tikra didele jėga Kapitoly. Mūsų, palyginus, yra nedaug, bet turime daug draugų. Jiedu detalai nušvietė, kaip sėkmingai veikti, kad mūsų balsas būtų išgirstas.

Jaunatviškame stiliuje

Moderatorė Asta Banionytė paskelbė pertrauką. Gerdamas kavą, sveikinausi su senais draugais. Susipažinau ir su naujais žmonėmis.

Jau mačiau, kad suvažiavimas eina jaunatvišku stiliu. Tą stilių apibūdinti nelengva, tačiau jis tikrai egzistuoja. Jis yra savas ir todėl mum svarbus. Suvažiavime šis stilius buvo jaučiamas visur. Tai ir nulėmė suvažiavimo pasisekimą.

Dviejų laikraštinių paskaitos

Po pertraukos buvo Tomo Brazaicio, kuris dirba Cleveland Plain Dealer laikraštyje, ir Jūros Končintės, kuri dirba Washington Post, aiškinimai: koks įvykis yra aprašytinas ir kaip tai įvykdyti. Šiedu aiškino laikraštinių darbą, kaip pasirinkti temą, kaip su laikraštinkais bendrauti.

Kaip ir pirmiausiems pranešėjams, taip ir šiems teko atsakyti eilę klausimų ir duoti įvairių patarimų.

Atvyksta senatorius

Staiga įvyko netikėtas įvykis. Įžengė aukštas vyras su palyda, ir abu žurnalistai atsėdėjo. Vyras gražiai pasveikino atvykusius, priminė, kokiame kambary mes posėdžiaujame. Supratau, kad čia senatorius Robert Dole, galimas naujasis prezidentas.

Po senatoriaus kalbos buvo klausimai. Senatorius į visus klausimus gražiai atsakė ir taip pat pasakė, kad jis stengsis pralaisvinti kelią mūsų siekimams.

Filmas apie OSI veiklą

Pusę dvyliktos nepailstanti darbuotoja Rasa Razgaitienė, Americans For Due Process atstovė, rodė to sąjūdžio susuktą video juostą, kaip Ypatingu Tyrimų Įstaiga (Office of Special Investigations) panaudoja sovietų liudijimus, teisiant karo nusikaltėlius, ir kaip tai prasižengia su teismo eiga.

Susirinkusieji matė, kaip reikalingas svarbus, ir juo domėjosi, kad galėtų kitiems išaiškinti.

Lankome kongresmanus

Pietum buvo skirta dviejų valandų pertrauka. Teko valgyti pietus po muziejumi. Tas muziejus stovi pakeltas ant stulpų, po juo ir yra valgykla. Karštis siekė 95 laipsnius F, bet šešėlyje vėjelis pūtė, ir buvo savotiškai malonu valgyti su draugais ir planuoti mūsų žygius į kongresmanų įstaigas.

Jau iš ryto buvome paskirstyti pagal savo apskrėtus, iš anksto buvo mum paskirti pasikalbėjimai su kongresmanais.

Pačiom grupėm buvo leista pasirinkti temą, kurią keltų pasikalbėjimo metu. visi su mažom išimtimi pasirinko kelti OSI reikalą.

Jaunimui įvairiai pasisekė. Buvo atveju, kur padėjėjai buvo geriau informuoti nei jaunimas ir geriau tą reikalą suprato. Buvo ir šiaip prielankių asmenų. Bet buvo ir tokių padėjėjų, kurie priešinosi visiems tiems, kurie drįsta kelti ranką prieš OSI saviavimą. Gerai informuotiems jaunimo lankytojų būriams su tokiais asmenimis teko susiremti.

Į Baltuosius Rūmus

Iš kongresmanų įstaigų dauguma žygiavome į Baltuosius Rūmus. Saulė baisiai kaitino, bet mūsų nuotaika buvo pakili. aplinkui mūrai, muziejai, mūsių valstybės sostinės pastatai. Aplinkui čia daromi svarbūs nutarimai, ir mes jautėmės, kad dalyvauname tame procese, dalyvauname tam silpnai, nes iki šiol truputį snaudėme.

Šalia Baltųjų Rūmų yra egzekutyvinių įstaigų pastatas. Ten šios dienos popietinę dalį atidarė Linas Kojelis, specialus prezidento asistentas. Jis pristatė Terry Snell, kuris yra Valstybės departamento Lietuvoje, Latvijos ir Estijos reikalų pareigūnas. Jis kalbėjo apie Amerikos nepripažinimo politiką. Klausytojus jis ramino, kad Amerikos nepripažinimo politika yra gerai apgalvota. Kartais atrodo, kad Amerika savo elgesiu tą nepripažinimo politiką pažeidžia, tikrumoje ta politika yra tvirta ir nepažeidžiama. Ja ir reikia pasitikėti.

(Bus daugiau)

Čiurlionis, lietuvių tautinis ansamblis, atlieka programą John Carroll universitete Clevelande, kai universitetas šventė 100 metų sukaktį. Nuotr. V. Bacevičiaus

ATEINA DIDYSIS TAUTOS DAINIUS MAIRONIS

100 metų nuo jo pirmojo eilėraščio išspausdinimo

PAULIUS JURKUS

10.—

Tėvynės meilės motyvui skyrėm daugiausia vietos dėl dviejų priežasčių: pirma — ši poezija turėjo pačią didžiausią įtaką ano meto lietuviškai visuomenei.

Šalia patriotinio motyvo visuomeninės reikšmės turėjo poeto eilėraščiai, skirti gamtai, eilėraščiai, kurie vaizdavo žmogaus ir gamtos paralelizmą.

Gamta tai lietuviška

Puoselėdamas tėvynės meilės motyvą, gilindamas ir didindamas dėmesį visa tam, kas lietuviška, ir gamtą jis suprato kaip tėvynės meilės dalį.

To meto bajoriška lenkiška literatūra neturėjo ryšio su tėviškės gamta. Ta literatūra žavėjosi tuo, kas užsienietiška, kas svetimma. Juoba tai dvarininkijai nerūpėjo lietuviška gamta. Dvarininkų ausys buvo nepajėgios išgirsti laukų lietuvišką vyturėlį, ir jų akys nepajėgė pamatyti tų darželių, kurie žydėjo prie paprastų trobelių. Tuo jive ir ne-

sidžiaugė, nes tai buvo kaimietiška, lietuviška, tiesiog pagoniška. Juk ir lietuvių kalbą jie vadino pagonių kalba. Ir daug vėliau vis bus kartojama ta frazė, kad lietuvių kalba — pagonių.

Lietuviškasis kaimas jautė tą lenkišką bajorišką panieką, bet prie lenkiškos literatūros jis nepriėjo. Ji ir nedarė įtakos niekinti savo, o garbinti užsienietiška.

Kaimo žmogus buvo sutapęs su gamta. Dažnai dėl savo sunkių darbų jis neturėjo progos tą gamtą geriau pažinti, pajusti. Juk žmogus dažnai praeina pro medį, pamatęs tik jo siluetą. Paklaustas, koks tai buvo medis, jis nesugeba apibūdinti, nes jo nestebėjo.

Taip ir anais sunkiais tautinio atbudimo laikais — žmonės gyveno gamtoje, matė pavasarius, rudenis, bet reikėjo poeto žodžių, kad tai pasidarytų jų gyvenimo dalimi, kad atidarytų duris į gamtą. Žmonės girdėjo, kad yra Nemunas, Neris, Trakų

pilis, bet visa tai buvo svetima, be jausmo, lyg svetimo dailininko nutapyta drobėje. Maironis visa tai atnešė ir tiesiog į kiekvieną idėją, padarė jo dalimi. Žmogus jautė sielvartą, kad grįtva Trakų pilis, kad ten banguojantis Nemunas yra jo upė, jo brangios tėvynės Lietuvos upė.

Ano meto poezijoje randame daug eilėraščių apie pavasarį, bet jie visi jau užmiršti, o Maironis ir šiandien įtaigoja visus. Štai jo eilėraštis "Pavasaris":

Pavasario saulė prašvito
meiliai
Ir juokiasi, širdį vilioja;
Iškilo į dangų aukštai
vieversiai,
Čirena, sparneliais plasnoja.

Išaušo! Išaušo! Vėjelis laukų
Bučiuoja, gavina krūtinę;
Pabiro pasklido žiedai
ant laukų —
Vainikų eilė pirmutinė.

Taip giedra ir linksma! Tiek
šviečia vilties!
Vien meilę norėtum dainuoti,
Apimti pasaulį, priglaust prie
širdies,
Su meile saldžiai pabučiuoti

Pavasario vaizdai gerai pažįstami: saulė, vieversėliai, laukų vėjai, žiedai. Tų vaizdų nedaug ir jie tokie bendri, o vis dėlto

eilėraštis pagauna savo šviesumu, optimizmu, dinamika. Štai mergaitė lietuviškai išėina į savo darželį ir ten pergyvena pavasario džiaugsmą. Tą džiaugsmą ir aprašė poetas, aprašė sugestyviai, kad visus kelia džiaugtis, nes ta aplinka lietuviška.

Žmogus gamtoje

Parodęs lietuviškos gamtos peisažą, jis ir patį žmogų išveda apsižvalgyti. Prasideda dialogas tarp gamtos ir žmogaus. Pokalbis grynai paprastas, lietuviškas, kaimiškas ir giliai nuoširdus. Štai eilėraštis Mergaitė:

Pražydo pasklido žiedai po
laukus
Ir pievas išpynė margai;
Aš skinsiu, sau pinsiu rausvus
vainikus,
Žydėsiu, kaip žydi laukai.

Ir toliau džiaugsmingoje nuotaikoje tęsiamas pokalbis su gamta. Mergaitė džiaugiasi kalnais, upeliu ir savo vainiku. Kai paukšteliui pragysta ir ji, lyg "karalienė graži", dainuoja po girią skardžiai. Ten ji išgirsta, kad sužvengė bernelio žirgelis. Ir lietuvišku kuklumu reaguoja:
Palėkusi slėpsiuos; žaibu —
akimi
Pažvelgsiu tikrai paslapčia.
Pats eilėraščio ritmas nešė neša į laukų platumas. Ir koks

poezijos skambumas. Taip lengva skaityti, lengva atsiminti ir kartoti.

Į šį eilėraščių panaši visiems žinoma daina:

Už Raseinių, ant Dubysos,
Teko saulė, teko;
Geltonplaukės puikios visos
Šneka ten, oi šneka.

Ir čia panašiais paprastais plačiais vaizdais atskleidžiama gamtos ir mergaičių draugystė. Jos braido po rasą ir dainuoja, džiaugiasi dangaus mėlyne. Jos geltonkasės, gražių akių. O vis dėl to jos, laistydamos darželio rūtas, nuliūsta, nes daug bernelių žūva:

Daugel žuva, daugel pūva,
Kas apverks jų dalį?
Už Uralo, žemės galo:
Ne po savo šalį!

Čia poetas prisimena knygnešius tremtinius, gal prisiminė ir 1863 metų sukilėlius. Daug vėliau, po daugel metų, jis poezijos posmas bus kartojamas naujų tremtinių, kurie masėm buvo vežami į Sibirą, už Uralo...

Daugely Maironio eilėraščių vienu kitu bruožu jaučiami Lietuvos gamta, jos miškai, upės, naktys. Šie temos vaizdai nėra sau tikslas ar kokia poezijos puošmena. Jie kontrastuoja ano meto dabartį, nes dabarties buitis buvo sunki.

Uosis ir žmogus

Poetas daug kur sugretina gamtą ir žmogų. Gamtos ritmas kartojasi ir žmogaus gyvenime. Tai išreiškia gražus ir vertingas eilėraštis "Uosis ir žmogus". Ramiais epiniais vaizdais pasakoja, kaip augo uosis:

Amžiaus ilgus metus
Augo uosis gražus,
Ir augo, ir lapais žaliavo;
Tarp pakalnių plačių,
Tarp beržų, drebulių
Viršūnės jis nelenkė savo.

Uosis buvo stiprus, galingas. Tada iš jo šaknų išdygo jaunutis uoselis. Tas jaunasis uosis užauga, o senasis lenkias žemyn. Atėjo žmogus ir nukirto uosi. Iš jo bus lentos tėvų karstam, o iš viršūnės bus lopšys.

Poetas užbaigia tokiu vaizdu: — motina supa lopšį ir dainuoja:

Auk, maželi, gražus,
Kaip tas uosis puikus,
Kurs slėnio atkrentę
svyruoja.

Tai tikras lietuviškos poezijos šedevras, parašytas tada, kai žmonės vos vos paskaitė. Jie nemokėjo analizuoti tos poezijos, jie tik jautė, kad čia išreikšta žmogaus buities drama — auki kaip uosis, paskui palinksi, paskui kiti tave nupjauna.

(Bus daugiau)

IŠ VISUR

— Kun. prof. dr. A. Liūma, SJ, Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos pirmininkas, pranešė iš Romos, kad dr. Vytautas A. Dambraiva priimtas į akademią pilnateisju nariu. Šią žinią Venecueloje plačiai komentavo dienraštis "La Religion", ilgame straipsnyje įdėjo nuotrauką ir iškėlė jo nuopelnus Bažnyčiai ir tautai, o drauge ir Pietų Amerikai. Jo akademinė studija "Kriminalinis psichiatrijos naudojimas Sovietų Sąjungoje" buvo skaityta Juozo Kojelio paskutiniame LKMA suvažiavime Los Angeles. Studija yra išversta į ispanų kalbą ir ištiesai dvidešimtyje laidų paskelbta "La Religion" dienraštyje. Kiti dienraščiai irgi paskelbė šią žinią.

— Grupė Sydnėjaus lietuvių oficialiai atsisveikino su Rūta Juzėnaite-Ornsby, savaitraščio "Mūsų Pastogė" redaktore. Neaprašė atvykusi iš okup. Lietuvos, ji kurį laiką redagavo minėtą laikraštį. Netrukus buvo priimta į "Amerikos Balso" lietuviško skyriaus tarnybą pranešėja ir rugpjūčio 5 išskrido į Washingtoną. "Mūsų Pastogė" redaguos redakcinė kolegija, kurią sudaro 3 asmenys: Vincas Augustinavičius, Vytautas Patašius ir Bronius Žalys.

— Režis. Elenos Dauguvietės - Kudabienės veiklą teatro srityje gana plačiai aprašė ir įdėjo nuotrauką Hamiltono laikraštis "The Hamilton Spectator". Pati režisierė papasakojo laikraščio reporterui apie savo veiklą su lietuvių teatru.

— Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus Chicagoje naujo pastato iškilmingas atidarymas įvyks rugsėjo 14. Tarp atidarymo programų bus taip pat ir lietuvių dailininkų grupinės parodos atidarymas, Balio Pakšto ir jo ansamblio pasirodymas, "Time Capsule" — Ateities kraiteles uždarymas ir svečių priėmimas.

— Inž. Gedas A. Sakus yra paskirtas "Bell-Northern Research" bendrovės prezidentu. Šioje bendrovėje jis yra išdirbęs įvairiose pareigose jau 24 metus. Bendrovė savo skyrius turi Kanadoje, Anglijoje, JAV-bėse. Inž. G. A. Sakus išsikelia į bendrovės centrą Ottawoje.

— "Catholic Digest" rugpjūčio mėnesio numerio viršelyje puošia maža Lietuvos laukų rūpinčioji nuotrauka. Pirmajame žurnalo puslapyje yra straipsnis, pavadintas "Hill of Crosses". Straipsnio autorė pasakoja apie savo apsilankymą okupuotoje Lietuvoje ir įspūdžius Kryžių kalne.

— Dr. Milda Danytė parašė knygą anglų kalba apie lietuvių imigraciją į Kanadą. Knyga pavadinta "DP Lithuanian Immigration to Canada" ir turi 365 puslapius.

— Montrealyje ir apylinkėse Sibiran trėmimų 45 metų sukaktį paminėjo kartu ne tik lietuviai, latviai ir estai, bet taip pat ir ukrainiečiai, lenkai ir kiti komunistų pavergtų tautų atstovai. Pagrindinis kalbėtojas buvo parlamento narys Gilbert Chartrand, o latvių atstovas Valdmānis tuos faktus dar paryškino. Ekuumeninės pamaldos buvo katedroje. Lietuvių dalį atliko "Pavasario" mergaičių choras, vadovaujamas Ingrid Tark ir vargonais pritariant M. Roch. Po jų giedojo lietuvių vyrų oktetas, o Aušros Vartų parapijos klebonas kun. J. Aranauskas, SJ, sukalbėjo maldą. Pabaigoje buvo Lietuvos himnas.

TARPTAUTINIS MOTERŲ KLUBŲ SUVAŽIAVIMAS

Tarptautinis Moterų Klubų Federacijos (GFWC) suvažiavimas įvyko birželio 1 - 6 Cincinnati, Ohio. Suvažiavime dalyvavo Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkė Aldona Pintsch.

Lietuviška vėliava parade
Aldona Pintsch į Cincinnati nuskrido birželio 1 vakare. Tą vakarą dalyvavo Ohio moterų su rengtame baliuje.

Pirmadienį, birželio 2, įvyko suvažiavimo atidarymas. Į salę buvo įneštos visų valstybių vėliavos. Prieš kelerius metus Lietuvos vėliavą parūpino garbės pirmininkė a. a. Galia Žilionienė. Svetimų valstybių vėliavas nešė Ohio valstybės jaunosios moterys. Vėliavą palydėjo to krašto atstovė. Taigi, už lietuviškos vėliavos ėjo Aldona Pintsch. Vėliavų įnešimo iškilnėse dalyvavo 12 karių, apsirėngusių civilinio kario uniformomis. Jie ir priėmė vėliavų parada.

Po to buvo invokacija, himnas, vėliavos priesaika. Suvažiavimą atidarė Federacijos pirmininkė Mrs. Wingert. Kalbą pasakė Owen B. Butler, buvęs Proctor and Gamble bendrovės pirmininkas.

Tą pirmadienį jau buvo atidarytas tarptautinis skyrius. Ten ji padėjo informacijos lapelį, knygelių apie Lietuvą. Medžiagą jai parūpino kun. K. Pugevičius ir jo vadovaujama įstaiga. Pirmininkė Aldona Pintsch pastebi, kad tos informacijos reikia daugiau, kad dalyvautų bent kelios moterys, nes vienai sunku visur suspėti.

Senatorius kalba

Po pietų darbo sesijoje kalbėjo senatorius Robert Dole. Jis kalbėjo apie taksų reformą, apie prezidento politiką.

Po paskaitos susidarė proga ir Aldonai Pintsch trumpai užkalbinti senatorių. Jis kalbėjosi maloniai, sakė, kad su Pabaltijo reikalais esąs gerai susipažinęs.

Vakarienei delegatės buvo paskirstytos pagal įvairias valstybes. Aldona Pintsch vakarieniavo tarptautiniame klube.

Kalba apie Sovietų Sąjungą

Antradienį, birželio 3, vėl buvo įvairūs posėdžiai, darbo seminarai. Priešpiečių metu kalbėjo John Lenczowski, prezidento Reagano patarėjas Sovietų Sąjungos tikslus ir siekius. Jie tikisi užimti visą pasaulį, nes jie nesibijo Amerikos karinės jėgos. Amerika ginkluota jėga neužstoja svetimų kraštų. Sovietai tik bijosi kritikos ir teisybės. Tai yra pats geriausias ginklas prieš sovietus.

Priėmimas krautuvėje

Vakare įvyko parengimas — priėmimas Saks Fifth Ave. krautuvėje. Maistas buvo išdėstytas bufeto stiliuje, tarnai pilstė vyną ir šampaną. Delegatės apžiūrėjo drabužius, net apsilankiusios matavosi, ypač domėjosi brangiais kailiais. Buvo ir modeliotojos, kurios reklamavo naujus drabužius.

Apranga tokiose suvažiavimuose yra labai svarbi. Visos stengiasi kuo gražiau ir įdomiau apsirengti.

Dar tą patį vakarą buvo priėmimas pas pirmininkę Wingert. Ji kiekvieną delegatę pasitiko ir asmeniškai pasisėkėjo.

Ukrainiečių pastangos

Trečiadienį, birželio 4, buvo rinkimų diena. Ukrainietės mėgino praversti rezoliuciją apie Chernobyl katastrofą, bet paaiškėjo, kad rezoliuciją reikėjo iš anksto įteikti rezoliucijų komisijai. Ją įteikti gali tik Amerikos delegatė.

Tą rytą kalbėjo žymus mankštos propagatorius Richard Simons, Jis kalbėjo apie mankštos svarbą, valgius, dietą.

Tarptautiniame klube priešpiečių metu visi dalyvavo su tautiniais drabužiais. Ten delegatės sakė kalbas. Iš pavergtų tautų dalyvavo tik trys ukrainietės, estė Kurman ir lietuvių Federacijos pirmininkė.

Lietuvaitės kalba ir gražiais drabužiais daug kas domėjosi. Buvo ir tokių, kurios dar nežinojo, kad Lietuva yra okupuota.

Aldonos Pintsch kalba

Kiekvienai delegatei buvo duota dvi minutės laiko. Aldona Pintsch kalbėjo Estijos, Latvijos ir Lietuvos moterų vardu. Pirminė, kad delegatės išgirstų kovojančių dėl laisvės moterų balsus. Pirminė, kaip spauda dažnai ignoruoja, kad Amerika nepripažįsta tų kraštų okupacijos. Pirminė Chernobyl nelaimę, kaip buvo uždarytos sienos, nebuvo galima susisiekti. Dėl žmogaus teisių kovoją disidentai yra

Aldona Pintsch, Lietuvių Moterų Klubų Federacijos pirmininkė, kalbasi su sen. Robert Dole, kuris dalyvavo tarptautiniame moterų klubų federacijos suvažiavime Cincinnati, Ohio (Žiūr. suvažiavimo aprašymą).

kalėjimuose, ištėrime arba uždarų psichiatrinėse ligoninėse, visokiais būdais persekiojami. Visų pareiga jiems rašyti laiškus ir stiprinti jų viltį.

Ji prašė, kad laisvojo pasaulio moterys paremtų jų siekimus, kad visur skelbtų, kad Pabaltijo kraštai yra okupuoti ir kad jie nori būti laisvi.

Tame klube įvyko ir balsavimas. Nauja šios tarptautinės organizacijos pirmininke išrinkta

Mrs. Phyllis Roberts. Kalbėta, kad ateinančiais metais kiekviena grupė pasirodytų su savo programa.

Aldona Pintsch tą patį vakarą išvyko namo, nes ketvirtadienio ir penktadienio programos nebuvo svarbios.

Ateinančiais metais šios Federacijos suvažiavimas bus San Diego, Calif. Būtų gera, kad dalyvautų daugiau narių, nes gal reikės pasirodyti ir lietuvių grupėi.

BESIRUOŠIANT VIENOS KONFERENCIJAI

Pasaulio Lietuvių Bendruomenėi remiant, Lietuvių Informacijos Centras, bendradarbiaudamas su keliom įtakingom tarptautinėm organizacijom, ruošia studiją Vienos konferencijai apie žmogaus teisių pažeidimus okupuotoj Lietuvoj. Vienos konferencija, kuri įvyks 1986 lapkričio mėn., peržvelgs visus Helsinkio baigiamojo akto principus.

Gausi lietuvių pogrindžio spauda puikiai iliustruoja persekiojimą okupuotoj tėvynėj, bet šia ypatingą progą norisi kuo plačiau paminėti ir kitus neužfiksuotus persekiojimo faktus. Norėdami paruošti dokumentuotą studiją Vienai gyvu liudijimu, kreipiamės į lietuvių visuomenę ir prašome pasidalinti žiniomis apie teisių suvaržymus, kurie dažnai pasilieka tik artimųjų tarpe.

Lietuvių Informacijos Centras sudarė anketą, naudodamas pagrindu pačius Helsinkio akto principus. Visuomenė yra raginama anketą išpildyti ir sugrąžinti Lietuvių Informacijos Centru iki rugsėjo 15 d. Užpildžiusiem prašant, bus išlaikomas konfidencialumas bei anonimiškumas. Daugiau anketų galima užsakyti, rašant Lietuvių Informacijos Centru, 351 Highland Blvd., Brooklyn NY 11207, ar skambinant tel. 718 647 - 2434.

Atsakant į visus klausimus; prašoma pažymėti vietą ir datą, ir paaiškinti, kokios buvo sovietų sudarytos priešastys teisių suvaržymai. Galima atsakyti iš asmeniškios patirties ar perduoti Jums žinomas bei patvirtintus Lietuvos gyvenančių žmonių epizodus. Šie klausimai apima ne tik santykius tarp laisvojo pasaulio ir okupuotos Lietuvos lietuvių, bet ir ypač suvaržymus pačioj Lietuvoj.

— Ar buvo leidžiama aplankyti liguistą ar mirštantį šeimos narį?

— Ar vyresnio amžiaus žmogui ar reikalingam medicininės priežiūros buvo leidžiama išvykti?

— Ar galėjo dalyvauti laidotuvėse bei aplankyti mirusio šeimos nario kapą?

— Ar buvo duotas leidimas dalyvauti svarbiuose šeimos įvykiuose, pvz. gimimo, vedybų, ligoninėse ar civilinėse apeigose ar kituose šeimyniniuose susibūrimuose?

— Kokius varžtus patyrėte tarp Lietuvos gyventojų ir

svečių iš užsienio viešnagės metu?

— Ar laiškų susirašinėjimas tarp Jūsų ir gyvenančių Lietuvoj yra trukdomas? Kaip ilgai trunka laišku iš Lietuvos pasiekti jus Vakaruose? Ar Jūs įteikiate skundą savo krašto paštui, jei laiškas nepasiekia Lietuvos?

— Ar siuntiniai nueina į Lietuvą? Jei taip, kokie būna apmuitavimai? Ar siuntiniai pasiekia adresatus geram stovyje, ar jie būna apvogti, sudraskyti, konfiskuojami bei grąžinami? Jei siuntinys nueina ar būna sužalotas, ar Jūs įteikiate skundą savo krašto paštui?

— Kaip su telefoniniais pasikalbėjimais? Kaip ilgai trunka pasiekti reikiamą asmenį? Ar pokalbiai yra nutraukiami bei klausomi?

— Važiuojant į Lietuvą, ar Jus kratė? Jei taip, ką atėmė? Kaip su Jumis muitininkai elgėsi? Ar Jums teko, kaip kito krašto piliečiui, priešintis ar iškelti bet kokius teisiskus reikalavimus muitininkams?

— Ar važiuote į Lietuvą kaip turistai? Ar kaip delegacijos narys? Kviestas giminių ar valdžios? Kaip ilgai svečiavotės Lietuvoj? Ką patyrėte viešnagės metu? Ar Jūsų artimieji Lietuvoj buvo apklausinėjami apie Jus?

LIC

ŽYMUO VYSKUPI JULIJONUI STEPONAVIČIUI

Baltų Laisvės Lygos Direktorių Taryba liepos 30 d. posėdyje nutarė 1986-ųjų metų Baltų laisvės žymenį skirti vyskupui Julijonui Steponavičiui už jo asmenišką pasiaukojimą, ginant pavergtos Lietuvos žmonių pilietines teises, religines laisves ir tautinę savigarbą.

Vyskupo Julijono Steponavičiaus autoritetas Lietuvos žmonių akyse yra taip labai iškylęs, kad okupacinė valdžia nedrįsta jo pasodinti į kalėjimą, ištremti ar kokiu kitu būdu fiziškai su juo susidoroti. Be to visuotiniu įsitikinimu, vyskupas Steponavičius "in pectore" popiežiaus yra pakeltas į kardinolus.

Spalio 18 vyskupas Julijonas Steponavičius švenčia 75 m. amžiaus sukaktį ir tą dieną Los Angeles latvių salėje įvyks jam žymens įteikimas. Tikimasis turėti žymius asmenis žymenį vyskupo vardu priimti ir pasakyti įteikimo kalbą.

Vyskupas Steponavičius šiais

metais minėjo ir kitas dvi sukaktis: 50 metų kunigystės ir 25 metus ištėrime iš Vilniaus į Žagarę. Popiežius kunigystės sukakties proga labai šilta telegrama pasveikino solenizantą, ir apie jį plačiai rašė Europos spauda.

Praėjusiais metais Baltų Laisvės Lyga žymenį skyrė LKB Kronikai. Už parodyta dėmesį, LKB Kronikos Nr. 70 Baltų lygai pareikšta padėka.

— Baltimorėje leidžiamas dienraštis "The Sun" beveik visą puslapį paskyrė aprašymui, kaip artimesnių apylinkių lietuviams suveža savo vaikus į vieną ar kitą šeimą ir ugdo juos lietuviškoje dvasioje. Laikraštis deda platų aprašymą, dvi spalvotas nuotraukas, kuriose matoma matytės ir mažieji, rimtai dirbantys vadinamame "Zuikių klube". Labai šilta atsiliepiama apie tokias lietuvių pastangas.

TIKROJI PRAEITIS. Marijus Blynas. Politinių kultūrinių, istorinių, straipsnių rinkinys. Išleido Laisvosios Lietuvos knygų leidykla 1985 m. Kaina \$6.00.

Spausdintų 1955 - 1985 metų laikotarpyje "Laisvosios Lietuvos" laikraštyje 57 straipsnių iliustruotas 224 psl. rinkinys. Įdomių pasiskaitymų knyga. Gaunama Darbininko spaudos kioske. Persiuntimui pridėti \$1.00.

NAUJŲJŲ LAIKŲ LIETUVOS ISTORIJA II TOMAS. Pranas Čepėnas. Išleido dr. Kazio Griniaus Fondas 1986 m. Spaudai parengti padėjo Albina Sirutytė-Čepėnienė. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 3001 West 59th St., Chicago, IL 60629. Šį vertingą leidinį galima įsigyti Darbininko spaudos kioske. Kaina — su kietais viršeliais \$25.00, persiuntimas \$2.00.

Antrojo tomo apimtis yra 1914 - 1922 metai. Istorijos mylėtojų ir studijoms tai nepaprastai didelės reikšmės 840 puslapių turintis veikalas. Jame gana smulkiai ir chronologiškai peržvelgta mūsų tautos padėtis nuo Pirmojo Pasaulinio Karo iki valstybės atstieigimo ir susiformavimo ir kitų svetimų valstybių Lietuvos pripažinimo de facto ir de jure. Šis tomas yra mūsų tautos istorijos naujųjų laikų raktas. Labai gaila, kad sumanytoji trijų tomų naujųjų Lietuvos laikų istorija dėl autoriaus mirties nebuvo įgyvendinta ir pabaigti tik du tomai.

KUNIGAS ALFONSAUS LIPNIŪNAS. Redagavo Stasė Vanagaitė-Petersonienė. Išleido Švėkšniškių draugija. Spaudė Draugo spaustuvė 1985 metais. Kaina nepažymėta.

Monografinio pobūdžio įvairių asmenų straipsniai apie šį šviesios asmenybės kunigą. Yra nemažai iliustracijų 120 puslapių leidinyje.

SKOMANTŲ PILIAKALNIO LEGENDA. Stasė Petersonienė. Išleido Švėkšniškių draugija. Mecenatas Justinas Čeliaskas. Tiražas 500 egzempliorių. Fotografijos Virgos, A. Kybranco ir V. Noreikos. Spaudė Draugo spaustuvė 1984 m.

Iliustruotas 36 psl. folklorinis leidinys. Kaina \$2.00.

LITUANUS Vol. 32 No. 1 1986 metai. Numerio redaktorius Jonas Zdanys. Leidžia Lituaniaus Fundacija, Inc. Spaudė M. Morkūno spaustuvė 3001 W. 59th St., Chicago, Ill.

Leidinyje anglų kalba įvairiom lietuviškom temom.

JOURNAL OF BALTIC STUDIES Vol. XVI No. 4. Vyr. redaktorius Toivo U. Raun ir redakcinę kolegiją sudarantieji lietuvių, latvių ir estų akademikai. Leidžia Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc. (AABS).

Žurnalas leidžiamas anglų kalba ir jame telpa Pabaltiečių istorija, kultūrą liečiantieji straipsniai.

VARPAS Nr. 20, 1985. Redaktorius Antanas Kučys, administratorė Elena Rūkienė. Leidžia Varpininkų Filisterių Draugija. Šio 200 puslapių numerio viršelyje puošia dail. Broniaus Murino "Vilniaus senamiestis" kūrinys. Numerio kaina \$4.00.

Įvairiomis temomis straipsniai iš mūsų istorijos, kultūrinio gyvenimo ir aktualiom temom. Paminėti mirusieji ir redakcijai atsiųstieji spaudiniai. Išvardinti žurnalo rėmėjai.

Bent vieną lietuvišką knygą perskaityk kas mėnesį!

TARĖSI LIETUVIAI KUNIGAI

Lietuvių Kunigų Vienybė savo metiniame suvažiavime rugpjūčio 6 - 7 Allentown, Pa., vieningai nutarė paremti Lietuvos vyskupų prašymą kad sovietų valdžia sugrąžintų tikintiesiems bent tris atimtas bažnyčias: Vilniaus katedrą, šv. Kazimiero Bažnyčią Karalienės bažnyčią. Tuo reikalu bus pasitūlyta rezoliucija JAV episkopatui. Visi lietuviai raginami organizuoti prašyti savo vietos vyskupų, kad jie prie šio žygio prisidėtų.

Suvažiavime, kuris įvyko ryšium su Lietuvos vyčių metiniu suvažiavimu, dalyvavo 28 kunigai. Suvažiavimas prasidėjo koncertu su mišiomis, kurių pagrindinis celebrantas buvo vysk. P. Baltakis, OFM. Jis pasakė pritaikytą pamokslą. Pietų metu, Allentown vyskupui negalėjus atvykti, dėl tuo pačiu metu vykstančio Pensilvanijos vyskupų susirinkimo, vyskupijos kancleris, kun. Muntone perdavė vyskupo sveikinimus, ir ragino lietuvius saugoti savo tikėjimą ir savo tautybę, kurie vienas kitą palaiko.

Kunigų Vienybės pirmininkui kun. kleb. A. Kontautui padarius Kunigų Vienybės praeitų metų nuveiktų darbų apžvalgą, dalyviai pasidalino į keturis seminarus: "Lietuviškai nekalbančių lietuviškų parapijų problematika" (diskusijom vadovavo Frackville, Pa., lietuvių jaunas klebonas kun. G. Gobaitis); "Kaip pritaikyti davinų apdirbimo aparatūrą (kompiuterį) lietuviškai pastoracijai" (vadovavo Religinės Šalpos pareigūnė Marijona Skabeikienė); "Šv. Kazimiero kolegija šiandien" (vadovavo iš Romos atvykęs tos kolegijos rektorius prel. Alg. Bartkus, J.C.L.); "Kaip padėti Lietuvos Bažnyčiai" (vadovavo kun. K. Pugevičius.).

Po seminarų, seselių kazimieriečių atstovė ses. Marilyn Kuzmickaitė supažindino kunigus su padarytais žygiais pradėti seselių kazimieriečių steigėjos a.a. Marijos Kaupaitės beatifikacijos bylą.

Iš Chicago specialiai Kunigų Vienybės pakviestas Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejui ruošti centrinio komiteto pirmininkas J. Kavalūnas papasakojo dalyviams apie nuveiktus darbus bei užsimojimus. Prel. Bartkus, Lietuvos krikšto jubiliejaus komiteto Romoje pirmininkas, pranešė kad jubiliejus iškilmės

vyks Romoje 1987 birželio 11 - 17. Nors formaliai raštu dabar nepatvirtinta, tačiau iš aukščiausių Vatikano sluoksnių garantuota, kad Lietuvos krikšto jubiliejinių Mišių proga birželio 14 bus paskelbtas Dievo Tarnas Arki-vyskupas Jurgis Matulaitis palaimintuoju. Tą sekmadienį istorinėje Castel San 'Angelo pilyje prie Vatikano planuojamas lietuviams bei svečiams pokylis. Galimai pirmadienį planuojamas lietuvių specialus susitikimas su popiežium. 53

Keliones iš didesnių kolonijų į Romą organizuoja pats jubiliejaus centrinis komitetas, kuris platina smulkias informacijas. Svarbu tuoj pat rezervuoti vietas Romoje.

Kitą dieną vyko rinkimai. Pirmininku perrinktas kun. kleb. A. Kontautas, vicepirmininkais: kun. kleb. J. Matutis, kun. kleb. J. Rikteraitis, kun. kleb. Z. Smilga, kun. kleb. G. Gobaitis, sekretorius kun. V. Cukuras, išdalininkas kun. K. Pugevičius; revijios komisija: kun. kleb. M. Čyvas, kun. kleb. J. Grabys; spaudos korespondentai: kun. kleb. emeritus V. Dabušis, kun. kleb. emer. kun. A. Petraitis, kun. V. Piktorna.

Suvažiavimas baigėsi su iškilmingomis Mišiomis, kurias vietos katedroje koncelebravo vysk. Baltakis, 20 kunigų. Dalyvavo savo suvažiavimui atvykę pora šimtų vyčių. Pritaikytą pamokslą pasakė kun. A. Jurgelaitis, O.P.

ŠARANSKIO LAIŠKAS LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINEI ŠALPAI

Reaguodamas į Gintės Damašytės laišką, Anatolis dabar vardu Natanu, Šaranskis jai atrašė į Lietuvos Katalikų Religinę Šalpą New Yorke.

"Dėkoju už...nuoširdžius sveikinimus man išsilaisvinus iš Sovietų Sąjungos ir sugrįžus į tėvynę Izraelį...", rašo Šaranskis.

"Kaip minėjote, aš kartu su Viktoru Petkum gyvenau vienoj kameroj 16 mėnesių ir per tą laiką jį labai gerai pažinau. Aš norėčiau padaryti ką tik galiu šiam nepaprastui žmogui, kurio draugystė mane išlaikė per mano įkalinimą... Linkiu viso geriausio Jūsų darbuose už žmogaus teises ir tikiuosi, kad mes su malonumu bendradarbiausim ir ateityje...", baigia Šaranskis.

1986 liepos 13 suėjo 8 metai

Liet. Fronto Bičiulių studijų savaitėje iš k. Reda Ardytė, Reda ir Juozas Ardžiai, už jų — dr. J. Kuras. Nuotr. V. Maželis

KAI RIBBENTROPAS SKRIDO PER LIETUVĄ

Praeitame Darbininko numeryje buvo prisiminta Ribbentropo-Molotovo paktas, kaip jį pasirašė 1939 metais rugpjūčio 23 Maskvoje. Tuo paktu jau buvo padalintos ir pasmerkotos pražūčiai. Pabaltijo laisvos respublikos — Lietuva, Latvija, Estija. Estija ir Latvija buvo atiduotos Sovietų įtakos sferai, Lietuva — Vokietijos.

1939 rugsėjo 1 prasidėjo karas Vokietijos su Lenkija. Tų metų rugsėjo 27 kapituliavo Lenkija. Vokietija ir Sovietų Sąjunga tada

galvojo, kad Lietuva irgi kariaus ir atsiims Vilnių. Abi šalys pripažino faktą, kad Lietuva turi teisę pareikšti savo pretenzijas į Vilnių.

Lietuvai neįstojus į karą, pasikeitė padėtis, kurią Vokietija norėjo sutvarkyti. Pagaliau nebebuvo ir Lenkijos. Tad 1939 metų rugsėjo 27, ketvirtadienį, Ribbentropas, Vokietijos Reicho užsienio reikalų ministeris, skrido į Maskvą, skrido per Lietuvą.

Kai prasidėjo karas Vokietijos su Lenkija, Lietuva budriai sekė įvykius ir paskui susimobilizavo. Buvo sudaryti nauji kariuomenės pulkai, vietovėse buvo sudarytos kitos reikiamos karinės tarnybos.

Nuotykis Zarasuose

Čia Great Necke, N.Y., gyvena man gerai pažįstamas agronomas Vacys Butkys. Jis ir papasakojo šį nuotykią, kas jam nutiko aną dieną.

Jis buvo atsargos leitenantas. Taip pat buvo mobilizuotas. Zarasuose buvo sudaryta priešlėktuvinė apsauga. Jos viršininku jis ir buvo paskirtas. Ant gimnazijos stogo buvo išstatyti du sunkieji kulkosvaidžiai ir buvo paliktos nuolatinės sargybos. Kariuomenės štabo potvarkis buvo — kiekvieną neatpažintą lėktuvą šauti.

Vokiečiai, skridami per Lietuvą, buvo pranešę Lietuvos vyriausybei, kada ir kokiu maršrutu skris jų keleivinis lėktuvas į Maskvą. Kol perėjo per visus ka-

nalus Lietuvoje, jau tas lėktuvas skrido. Zarasuose karinio viršininko nebuvo namuose. Atsirado tik rytmetėje prieš pat lėktuvo kelionę ir rado telegramą apie vokiečių lėktuvo skridimą.

Leitenantas Vacys Butkys, patikrinęs postus, buvo parjojęs namo, nes gyveno netoli Zarasų. Rytmetį anksti atėjo į Zarasus apžiūrėti savo sargybų. Tuo metu ir skrido anas vokiečių lėktuvas.

Sargybų būstinėse kilo sumišimas, ką daryti. Lėktuvas didelis, tamsus, be lietuviškų ženklų. Jie neturi ir pranešimo, kad turi skristi svetimos valstybės lėktuvas. Taip leitenantas Vacys Butkys ir užkomendavo: Visi į vietas, paruošti kulkosvaidžius ir pasirengti šauti į lėktuvą.

(nukelta į 8 psl.)

— Algis Šilas iki šiol vadovavęs Pabaltiečių komiteto ryšiams palaikyti, iš šio darbo pagal sutartį atsiskė. Dabar jo pareigas yra perėmusi latvė Zinta Arums, baigusi politinius mokslus Michigano universitete.

— Jungtiniame Pabaltiečių komitete keturias savaites interne Washingtono dirbs Rūta Genytė, o paskui dirbs Edvardas Sabas iš Chicago. R. Genytė baigusi Maryland Universitetą, o E. Sabas Chicago Technologijos institutą.

— Filatelistų paroda rengiama spalio 17 - 18 Chicagoje Jaunimo Centro patalpose.

— Rašytojui Jurgiui Jankui liepos 27-tą sukako 80 metų. Jis gimė 1906 Biliūnų kaime, Baisogalos vlsč., Kėdainių apskr. 1925 baigė Šeduvos progimnaziją, o 1929 Kėdainių mokytojų seminariją. Vytauto Didžiojo universitete Kaune studijavo germanistiką ir pedagogiką. Geria 10 metų buvo pradžios mokyklos mokytoju. 1943 - 44 buvo Kauno Jaunimo teatro dramaturgu. Vokietijoje dėstė gimnazijoje. Amerikon atvyko 1950 ir apsigyveno Rochester, N.Y., kur ir dabar gyvena. Spaudoje bendradarbiauja nuo 1923. Yra parašęs romanų, dramų, novelių ir apysakų. Laimėjo už savo kūrybą eilę premijų.

— Rašytojas Aleksandras Merkelis, kuris yra parašęs išsamias monografijas apie prezidentą Antaną Smetoną ir kan. Juozą Tumą - Vaižgantą dabar parašė monografiją apie "Varpo" žurnalo redaktorių ir Lietuvos himno kūrėją dr. Vincą Kudirką. Ieškomas šiai monografijai leidėjas.

— Prel. Pranas Vaseris iš Sydney, Australijos, lankėsi Los Angeles, Calif., atlaikė mišias šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. buvo atvykęs į Chicago ir aplankė savo draugus bei pažįstamus. Dabar lanko Toronte savo brolių. Žada ilgiau pabūti.

— Pavergtų tautų savaitė Sydneyje buvo atžymėta pavergtų tautų atstovų eiseną — motorkada. Dalyvavo apie 100 automobilių. Demonstrantai lėtu tempu važiavo miesto gatvėmis, vežė karstus ir plakatus, reikalaujančius pavergtiesiems laisvės. Važiuodami matė dvi kitas grupes su raudonomis vėliavomis. Motorkada privažiavo prie Sovietų Sąjungos konsulato, kuri saugojo 100 policininkų, nes to buvo pareikalavę sovietai. Prie konsulato sunešti keli karstai neteikė sovietam palankaus vaizdo. Šia proga suruoštas teismas ir perskaityti kaltinimai Maskvai. Pirmininkavo ukrainietis, prokuroras lietuvis. Buvo apkaltintas lyderis, jam paskirta mirties bausmė ir jo iškamša buvo pakarta.

— "Lietuvos bažnyčių" knygų autorius šiuo metu baigia ruošti spaudai paskutinį šio serijinio veikalą tomą, kuris skirtas Kaišiadorių vyskupijai. Antroje knygos dalyje bus atspausdinti jau išleistuose tomuose pastebėtų klaidų atitaisymai, patikslinimai ir aprašymai tų bažnyčių bei koplyčių, kurios dar nebuvo paskelbtos. "Lietuvos bažnyčių" skaitytojai, pastebėję įsivėlusius klaidas bei netikslumus, o taip pat turį nepaskelbtų bažnyčių-koplyčių nuotraukų, prašomi rašyti autoriui adresu: Bronius Kviklys, 5747 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

— Lietuvos Šaulių Sąjunga parėmė Americans for Due Process darbą įsigydami didelį kiekį šios organizacijos išleistas knygos Soviet Evidence in North American Courts, kurią parašė adv. Povilas Žumbakis. Šaulių dėka, šios knygos buvo tada dalinamos Dainavos moksleivių ateitininkų stovykloje ir Rako skautų stovykloje. OSI tema abiejose vietose kalbėjo ir jaimimą paskatino veiklai adv. Žumbakis. Jaunimas entuziastiškai pažadėjo kreiptis į savo kongresmanus ir senatorius ir iškelti OSI problemas. Jie pasiuntė po vieną knygą savo valdžios atstovui ir gavo antrą egzempliorių parsivežti sau namo.

AUKOKIME LIETUVIŲ FONDUI IR JAMŽINKIME SAVO VARDUS RUOŠIAMOJE LIETUVIŲ FONDO ANTRAJE KNYGOJE. REMKIME LIETUVIŲ FONDA, NES JIS REMIA MŪSŲ KULTŪRINĘ VEIKLĄ. NEW YORKE KREIPTIS Į LIETUVIŲ FONDO ATSTOVĘ L. MILUKIENĘ, 111 GROHMANS LANE, PLAINVIEW, N.Y. 10803, ARBA SIŪSKITE CENTRUI TIESIOGINEI, UŽPILDĘ ŠIĄ ATKARPĄ. AČIŪ.

(Pavardė ir vardas)

(Nr. ir gatvė)

(Miestas, valstija ir Zip)

Lietuvių Fondo ketvirtajam milijonui aukoju \$

Įnašas mano vardu Įnašas jamžinti

Esu LF narys Nr. Nesu

Data

Parašas

Čekius rašyti Lietuvių Fondo vardu.

Sudarant testamentus prašoma įrašyti ir Lietuvių Fondą angliskai: LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT, TAX EXEMPT, ILLINOIS CORPORATION, 3001 W. 59th St., Chicago, IL 60629

INTERNATIONAL

RŪTA PAUPERIENĖ, Įstaigos vedėja

PASKUTINĖ 1986 METŲ KELIONĖ Į LIETUVĄ

Nr. 8607 Gruodžio 20 — sausio 3, 1987 — Iš New Yorko \$1,471.00

Kelionės maršrutas: 1 diena Maskvoje, 11 dienų Lietuvoje, 2 dienos Helsinkyje.

Kaina (nakvojant dviese kambarėje) įskaito visas susisiekimo išlaidas, viešbučius, maistą, įvairias ekskursijas ir daug kitų priedų.

Kelionės dalyviams bus parūpinami bilietai į specialius naujametinius spektaklius Operos ir baletu teatre arba Filharmonijoje.

Tarpininkaujame perkantiems automobilius.

Kainos:

Volga GAZ 24-10 — 5,600 rb.
VAZ 2107 — 4,470 rb.
VAZ 2106 — 4,130 rb.
VAZ 21003 — 3,900 rb.
VAZ 21013 — 3,360 rb.

Padedame sutvarkyti dokumentus iškvietimams.

G. T. INTERNATIONAL, INC. P.O. BOX 29163 CHICAGO, ILLINOIS 60629, USA, TELEFONAI: (312) 471-1700 arba 471-1702.

Skrendame erdviais "FINNAIR" lėktuvais

Laisvės Varpo vėjus
Kiekvienų metų rudenį vykdomas Laisvės Varpo piniginis vėjus, kurio tikslas — sudaryti lėšas, reikalingas tos visuomeninio ir kultūrinio pobūdžio lietuvių radijo programos išlaikymui. Šiemet toks vėjus baigiamas spalio 19, kada po koncerto bus paskirstytos vėjus dalyviams dovanos. Jos yra tokios: Pirmoji — 100 dol. taupymo sąskaita, So. Boston Savings Bank dovana. Antroji — 75 dol. grynais pinigais, Fitzmaurice Motor Sales iš-Brocktono dovana. Trečioji — 60 dol. grynais pinigais, Montellos Lietuvių Tautinio klubo (Sandaras iš Brocktono dovana. Ketvirtoji — 25 dol. šviesiam Jadvygos Tumavičienės atminimui. Dovanų paskirstyme galės dalyvauti kiekvienas, paaugokę pagal specialius lapelius bent 1 dol. Šiemetinis vėjus yra reikšmin-

gesnis už ankstyvesnius, nes reikia sudaryti lėšas ne tik nuolatiniams išlaidoms padengti, bet taip pat naujai aparatūrai įsigyti, nes senoji jau paseno ir susidėvėjo tiek, kad jos negalima pataisyti. O be tinkamos aparatūros Laisvės Varpas negalėtų paruošti specialių radijo programų: anglų kalba Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių proga, o taip pat aktualių reportažų, kaip paskutiniu metu jis paruošė iš Motinos dienos ir Tragiškųjų birželio įvykių minėjimo, Muzikos ir poezijos šventės, Premijų šventės ir .t.t.
Dabar Laisvės Varpo laidose 45 minutės yra lietuvių kalba, o 15 minučių — anglų kalba. Skelbimų programoje tėra keturi, tad visas laikas tenka mūsų visuomeniniams ir kultūriniais reikalams. Todėl vykdomas vėjus yra labai reikšmingas tolimesnei Laisvės Varpo veiklai, į kurią įeina sekmadieninės radijo laidos lietuvių ir anglų kalba, specialios radijo programos anglų kalba Vasario 16-sios ir Tragiškųjų birželio įvykių sukakties

proga įvairioms amerikiečių radijo stotims, kultūriniai renginiai, kurių ligi šiol surengta jau 53. Spalio 19 So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos salėje įvyks tančiame 54-tame Laisvės Varpo koncerte programą atliks profesionalai instrumentalistai. Tai Dana Pomerancaitė ir Julius Mazurkevičius, abudu smuikininkai, profesoriai muzikos konservatorijoje.

Aukos vietoje gėlių
Bostono ir apylinkės lietuviuose vis plačiau ir stipriau įsitvirtina gražus paprotys atiduoti pagarbą mirusiam brangiam asmeniui ne gėlėmis, bet aukomis lietuviškiems reikalams pagal mirusiojo pageidavimą ar aukotojo laisvą pasirinkimą. Taip liepos 23 Dorchesterėje mirusio Kazio Šimėno atminimui Caspero laidotuvių namuose lankytojai suaukojo lietuviškiems reikalams 925 dol. Iš tos sumos pagal aukotojų valią teko: Lietuvių Fondui 370 dol., Skautų Fondui 295 dol., ir Tautos Fondui 260 dol. Tai didelė parama lietuviškiems reikalams mirusiojo Kazio Šimėno atminimui.

(nukelta į 7 psl.)

RUSAI KATALIKAI MELDĖSI UŽ LIETUVĄ

Šv. Mykolo mažojoje rusų katalikų koplytėlėje, Mulberry St., Manhattane (netoli Aušros Vartų parapijos) birželio 15 įvyko jaudinančios apeigos, vadinamos Panachida. Buvo prisimintos Baisiojo birželio aukos. Iš lietuvių dalyvavo Aušros Vartų parapijos klebonas Vytautas Palubinskas, iš Religinės Šalpos Gintė Damušytė ir Apreiškimo parapijos vikaras kun. Danielius Staniškis.
Rusų katalikų kunigas Roman Russo vadovavo liturginėms apeigoms. Savo pamokslė jis prisiminė "Baltic Holocaust", reži-suotą Stalino ir Hitlerio. Nors tai buvo įvykdyta rusų nacionalistų, rusai katalikai aukoja šiandieną už juos atgailą. Pamokslininkas

pastebėjo: "Nedrįskim sakyti, kad šie baisūs įvykiai niekada neįvyks čia. Mes turime nuolat stiprėti mūsų tikėjime, norint išvengti tokių pačių pasekmių".
Lietuvių vyskupas iševijoje Paulius Baltakis, OFM, laišku išreiškė padėką kun. Russo už šį malonų gestą. Priminė, kad tikras krikščionybės ženklas yra aukoti atgailą už ne savąs nuodėmes. Išreiškė viltį, kad ateityje bus daugiau tokių bendradarbiavimų maldoje.
Kun. D. Staniškis

Lithuanian Heritage — Jigsaw puzzle. Seniem ir jauniem įdomus žaidimas — iš spalvotų gabaliukų sudėstyti Lietuvą su jos didvyriais, jūrą, miškais, ežerais, upėmis ir laukais. Pridėtas istorinis katalogas anglų kalboje. Tinkama dovana visiem. Dėžutė siunčiama visur tik už 12 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

FEDERALINĖ LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

KASA

LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION

Centras: 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418
Tel. (718) 441-6799

Skyriai: Chicagoje, Cicero, St. Petersburge, Detroitė

Aktyvas: 55 milijonai dolerių.

KASOJE gaunamos paskolos, reguliarus santaupos, IRA ir kiti pelningi sertifikatai.

KASA moka didesnius mokesčius už reguliarias sutaupas ir sertifikatus, negu kiti bankai.

KASA palankiom sąlygom duoda paskolas, tvarko palikimus ar vaikų fondus ir atlieka kitus bankinius patarnavimus.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS APDRAUSTA IKI \$100.000

KASOS įstaiga Richmond Hill veikia šešias dienas savaitėje nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro, išskyrus penktadieniais iki 6 v.v. ir šeštadieniais iki 5 v.v.

Apie paskolų ir sertifikatų palūkanų pasikeitimus prašoma teirautis KASOJE darbo valandomis. Per telefoną arba paštu Jums bus suteiktos vėliausios informacijos.

Šventojo Kazimiero Penkšimtis" — jubiliejinis leidinys su daugybe iliustracijų iš minė-jimų Vatikane, Amerikoje ir kito-se lietuvių kolonijose, 478 psl. Irišta į kietus viršelius. Redaga-vo B. Raugas. Kaina 15 dol. Persiuntimui pridėdama 1 dol. Gaunama Darbininko administ-racijoje.

"Bridges" — tai Lietuvių Bendruomenės leidžiamas mė-nesinis žurnalas anglų kalba. Žurnalas jau leidžiamas dešimt metų ir lietuviškai neskaitančius asmenis informuoja apie lietu-viškus reikalus okupuotoje Lie-tuvoje ir iševijoje. Žurnalą redag-uoja Demie Jonaitienė. Metinė prenumerata tik 8 dol. Užsaky-mus siųsti adresu: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Tai labai graži dovana įvairioms progoms lietuviškai. neskaitan-tiem draugams ir pažįsta-miems.

Pranešant adresu pasikeiti-mą, neužmirškite pridėti ir senąjį adresą.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

BALTIC TOURS

1986 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

15 - 18 DIENŲ KELIONĖS, 10 DIENŲ LIETUVOJ

15 DIENŲ — LIETUVA IR SUOMIJA
Kelionė 101: Rankdarbių paroda. Spalio 1 - spalio 15 — \$1,599.

Kelionė 126: Naujų Metų sutikimas. Gruodžio 26 - sausio 9 — \$1,499. Vilniuj 10 dienų, Kaune 2, Helsinky 2. Finnair iš JFK.

17 DIENŲ — LIETUVA, LENKIJA IR VOKIETIJA

Kelionė 916: rugsėjo 16 - spalio 3 — \$1,699. Traukiniu iš Varšuvos į Vilnių, Vilniuj 10 dienų, traukiniu iš Vilniaus į Varšuvą, Varšuvoj 2, Frankfurte 1. Luftansa iš JFK IR Bostono.

10-15 DIENŲ KELIONĖS, 7 DIENOS LIETUVOJE 10 DIENŲ — LIETUVA IR SUOMIJA

Kelionė 915: rugsėjo 18 - rugsėjo 27 — \$1,449. Vilniuj 7 dienos, Helsinky 1. Finnair iš JFK.

15 DIENŲ — LIETUVA, RUSIJA IR SUOMIJA

Kelionė 929: rugsėjo 29 — spalio 13 — \$1,599. Maskvoj 2 dienos, Vilniuje 7, Leningrade 2, Helsinky 2, Finnair iš JFK.

13 DIENŲ KELIONĖS, 5 DIENOS LIETUVOJE 13DIENŲ —LIETUVA, RUSIJA, ITALIJA

Kelionė 920: rugsėjo 21 - spalio 3 — \$1,799. Maskvoj 2 dienos, Vilniuj 5, Romoj 4, Florencijoj 1. Alitalia iš JFK ir Bostono.

Kelionės kainos nustatytos pagal tarifus, veikusius 1985 gruodžio 1. Kelionių kainos gali keistis, besikeičiant kelionių lėktuvais kainom. Visiem klientam bus pritaikytos pigiausios oro kelionės.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:
BALTIC TOURS
293 AUBURN ST.
NEWTON, MA 02166
(617) 965-8080 arba (617) 969-1190
BALTIC TOURS tvarko: giminių iškviatimo dokumentus nuperkam automobilius, kooperatinius butus ir kitas dovanas giminėm Lietuvoje tarpininkaujam palikimų sutvarkyme

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways
Fast, convenient, private, safe, free!
That's what BANKING-BY-MAIL is
Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigų padėti į banką ar juos atsikimti, tai galite atikimti namie bet kurio laiku. Jūsų slantę gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisiideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai pelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų.
Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykite paduotais adresais.

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

ALFRED W. ARCHIBALD PRESIDENT

MAIN OFFICE: 499 West Broadway, South Boston, MA 02164
9 AM to 3:30 PM, Monday thru Friday, Saturday 10 AM to 1 PM, 298-2500
NEPHEWET CIRCLE OFFICE: 740 Gulliver Blvd., South Boston, MA 02164
8:30 AM to 5:30 PM, Mon., Tues., Wed. & Fri., Thurs. - 9:30 AM to 7:30 PM, Saturday 9:30 AM to 12 Noon

Atvirukai ir laiškam popieris įvairiom progom.
KLAUSYK™ DESIGNS
385 Elliot Street Echo Bridge Office Park
Newton Upper Falls, MA 02164
PLEASE SEND ME ORDERING INFORMATION

LITHUANIAN COOKERY
(In English, 316 pages, price 8 dol.)
Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastiniu aplanku, nugarėlė patogiai suverta. 316 pusl. Kaina 8 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.
Užsakau "Lithuanian Cookery" už 8 dol. Persiuntimas-Postage 1 dol.
Vardas, pavardė
Numeris, gatvė
Miestas, valstija, Zip

LITHUANIA 700 YEARS
(IN ENGLISH, 458 PAGES)
Parašyta J. Puzino, A. Geručio, J. Jakšto, A. Budreckio ir St. Lozoraičio. Įvadas R. Sealey. Šešta laida, puošniai išleista. Puikl dovana kiltataučiam ir lietuviams, naudojantiem tik anglų kalbą. Platina: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.
Užsakau "Lithuania 700 Years" už 18 dol. Persiuntimas — postage 1 dol.
Vardas, pavardė
Numeris, gatvė
Miestas, valstija, Zip

"Amber Holidays"
1986 M. EKSURSIJOS Į LIETUVĄ IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Liepos 16	— 1731.00	Rugsėjo 2	— 1885.00
Liepos 21	— \$1348.00	Rugsėjo 17	— 1421.00
Rugpjūčio 14	— 1555.00	Spalio 1	— 1538.00
		Gruodžio 26	— 1476.00

Kelionių ilgis nuo 10 iki 16 dienų — įvairūs maršrutai. Registracijos, informacijos reikalui skambinkite: 1-800-722-1300 (Toll Free) iš Massachusetts ir Kanados skambinkite 1-617-268-8764
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P.O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Įstaigai vadovauja: Aldona ADOMONIS IR ALBINA RŪDŽIŪNAS
Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.
Prices are based on double occupancy and are subject to changes.

DARBININKO SKAITYTOJAM
SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: **DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207**
Prašau pratęsti prenumeratą 1986 metam
Vardas ir pavardė
Adresas
DARBININKAS naujiam skaitytojam pirmuosius metus kainuoja tik 12 dol. Visiem kitiem prenumerata — 15 dol. metam.
Sluocliu už prenumeratą \$.....
Už kalendorių \$.....
Spaudai paremti \$.....

A. A.

ANASTAZIJAI JUREVIČIENEI

mirus, vyrą Leonardą, dukterį Emiliją, sūnų Zenoną su šeima ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame.

M. ir A. Tamošiūnai
B. ir V. Ignai
A. ir A. Daukantai

A. A.

MONIKAI DULIENEI

mirus, jos vyrui Kaziiui, sūnams ir dukterims su šeimomis bei visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Antanas Masionis
Teresė ir Algimantas Gečiai

A. A.

ONAI ŽUKAUSKIENEI

mirus, Velionės sūnui Vitaliui ir jo šeimai reiškiamo gilią užuojautą.

Valerija ir Bronius Nemickai

Tauriam Mano Mokytojui

A. A.

KAZIUI ŠIMĖNUI

negrįžtamai iškeļiavus, giliai apgailime Jo mirtį ir labai užjaučiame skaudaus sielvarto prislėgtą Jo žmoną Alyšą ir dukras su šeimomis.

Bronius ir Valerija Nemickai

Mielam

VITALIUI ŽUKAUSKUI

jo motinai Lietuvoje mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

A. Krulikienė
J. Škėmėnė
S. S. Vaškiai
M. L. Virbickai

A. A.

ONAI ŽUKAUSKIENEI

mirus Lietuvoje, jos sūnų Vitalį ir jo šeimą nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Sofija ir Algis Daukšai

A. A.

ONAI ŽUKAUSKIENEI

mirus Lietuvoje, jos sūnui aktorui Vitaliui ir jo šeimai reiškiamo gilią užuojautą ir drauge liūdžiū.

Senas draugas
Dr. Kęstutis Valiūnas su šeima

A. A.

ANASTAZIJAI JUREVIČIENEI

mirus, jos dukrai Emilijai Jūrevičiūtei, Lietuvių Tautodailės Instituto narei, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Lietuvių Tautodailės Institutas

Lilė Milukienė A. Bartytė
J. Kregždienė I. ir M. Jankauskai
R. Česnavičienė I. Alksnienė
Aldona Katiniienė R. Aluskienė
D. Bobelienė G. Stankūnienė
M. Kvedarienė

A. A.

ANASTAZIJAI JUREVIČIENEI

Mylimai Motinai

ONAI ŽUKAUSKIENEI

mirus, sūnui Vitaliui ir jo šeimai gilią užuojautą reiškiamo

Birutė Paprockienė

mirus, vyrui Leonui, dukrai Emilijai, sūnui Zenonui ir jo šeimai reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Vaitkevičių šeima

A. A.

ALGIRDUI BAGDONUI

mirus, liūdinčius nuoširdžiai užjaučia

Jadvyga Matulaitienė
Dalia ir Rimas Šileikiai
Birutė ir Giedrius Bagdžiūnai
Birutė ir Paulius Bagdžiūnai
Birutė, Andrius ir Antanas Bagdžiūnai

A. A.

ANASTAZIJAI JUREVIČIENEI

mirus, dukrą Emiliją ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

New Yorko ir New Jersey
apylinkių ateitininkai

A. A.

ANASTAZIJAI JUREVIČIENEI

mirus, KASOS bendradarbiui Zenonui Juriui ir kitiem šeimoms nariam gilią užuojautą reiškiamo

St. Petersburg Beach
KASOS skyriaus vedėjas

Aras Mieželis
ir skyriaus tarnautojai

Pranešu giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad šių metų rugpjūčio 5 išsiskyrė iš šio pasaulio mūsų brolis

VLADAS SARPALIUS,

62 metų amžiaus, mechanikos inžinierius, gyvenęs Newington, Conn.

Liko žmona Aušra Sarpalienė-Radziulytė, dukra Villūnė Sarpaliūtė, trys seserys: Birutė Vasiliauskienė New Jersey, Eugenija Valavičienė Indianoje, Leokadija Vitas Kanadoje.

Nuliūdusi sesuo Birutė Vasiliauskienė

(atkelta iš 6 psl.)

Komp. Jeronimas Kačinskas - profesorius

Atsižvelgdama į kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko 20 metų dėstyto laiką ir jo kūrybinius darbus Berklee muzikos kolegijoje, drauge su keliais kitais dėstytojais kolegijos administracija suteikė jam profesoriaus statusą. J. Kačinskas paskutinėse klasėse dėsto dirigavimą ir kompoziciją ir iki šiol yra tampriai surištas su kamerinės muzikos veikla kolegijoje ir už kolegijos ribų.

Dažnu atveju Berklee mažesni dėstytojų ar studentų ansambliai dalyvauja ir lietuvių kultūrinuose rengimuose arba sekmadieninėse mišiose Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje, atlikdami atitinkamus klasiškus kūrinius pamaldų ir didesniųjų iškilnių metu.

Mokyklos rūpesčiai

Bostono Aukštesnioji Lituanistinė mokykla toliau galės naudotis Gavin viešosios mokyklos patalpomis So. Bostone. Tai Bostono mokyklų komiteto nario Juozo Caspero n u o p e l n a s. Mokslo metų pabaigoje buvo pranešta mokyklos vadovybei, kad nuo naujų mokslo metų jai atsakomos tos patalpos. Bet Juozo Caspero pastangomis tas sprendimas pakeistas. Taip sėkmingai sutvarkyta Bostono aukštesniosios Lituanistinės mokyklos viena problema, kuri priklausė ne tiek nuo lietuvių, kiek nuo kitataučių. Bet tuo nėra išspręstos kitos tos mokyklos problemos, kurių aktualiausias — tai reikalingi mokytojai ir mokiniai, o svarbiausia — būtina lituanistinio mokymo ir mokymosi nuotaika mokinių tėvuose ir pačiuose mokiniuose. Tai problemos, kurių sprendimas yra pačių lietuvių rankose. Reikia tikėtis, kad šios problemos bus lygiai sėkmingai išspręstos, kaip sėkmingai išspręsta mokyklos patalpų problema, kuri priklausė nuo kitataučių.

Retėja gegužinė

Anksčiau Bostono apylinkės buvo labai dažnos gegužinės, kurias ruošdavo įvairios lietuvių organizacijos. Dabar jos jau labai išretėjusios. Pernai čia įvyko tik Nukryžiuotojo Jėzaus seserų vienuolyno rėmėjų rengta gegužinė ir Minkų radijo programos gegužinė. Nedaugiau jų bus taip pat šiemet. Todėl vietos ir apylinkės lietuviai gausiai vyksta į kitur rengiamas gegužines, pvz., Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų vienuolyno gegužinė Putnam, CT. ar LB Cape Codo apylinkės rengiama gegužinė. Paskutinėje liepos 19 d. iš kuklių pajamų sudaryta ir pasiūsta lietuviškiems reikalams 400 dol. iš

jų Lituanistikos katedrai Chicagoje teko 200 dol., o kiti 200 dol. paskirstyti lietuvių periodinei spaudai. Tai gegužinei suteiktas kultūrinis atpalvis, surengiant Vytauto ir Gražinos Sakalauskių tapybos ir fotografijos parodą. LB Cape Codo apylinkė eilę metų vadovauja Vladas Židžiūnas.

Dr. P. Šveikausko fondas

Garsiajame Brown Universitete, Providence, Rhode Island, Slavistikos skyriuje, buvo įsteigtas fondas dr. Prano A. Šveikausko atminimui įamžinti. Tas fondas pavadintas "the Dr. Pranas A. Šveikauskas Award for originality".

Iš to fondo pajamų bus kasmet paskiriama premija Slavistikos skyriaus doktorantui (Doctoral Candidate), kuris bus parašęs ir pateikęs Universitetui originaliausią disertaciją (doctoral dissertation).

Prof. Dr. Šveikauskas pats buvo gavęs savo doktoratą iš Brown Universiteto su Phi Beta Kappa. Reta garbė, gaunant doktoratą.

Jis dėstė slavų ir lyginamąją literatūrą Emmanuel kolegijoje, Bostone, kur buvo Slavistikos skyriaus vedėju (chairman) ir Brown University.

Sutuoktuvės

Inžinieriaus Vytauto J. Bliudniko sutuoktuvės su Diane Mary Gonskyte įvyks rugpjūčio 30 Šv. Jono Kantijaus bažnyčioje 11 val. ryto Northampton, Massachusetts. Po apeigų bažnyčioje vestuvinė puota bus ištaigingame Northampton Hilton viešbutyje.

Jaunojo tėvai gyvena Cape Code ir yra veiklūs bendruomenininkai.

RENGINIAI

Rugsėjo 13, šeštadienį, 7 v.v. So. Bostono Lietuvių Klubo salėje įvyks rugsėjo 8 - Tautos šventės minėjimas. Rengia LB apylinkės valdyba.

Spalio 5, sekmadienį, 3 val. popiet su etnografiniu ansambliu "Sodauto". Rengia LTI Bostono skyriaus valdyba.

Spalio 19 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių dijos trečio aukšto salėje, 368 W. Broadway, So. Boston, MA. įvyks Laisvės Varpo rudens koncertas. Tai bus jau 54-tas tos rūšies Laisvės Varpo renginys.

Lapkričio 8, 6:30 val. vak. Sandaros salėje, 30 Intervale St., Brockton, Mass., Balfio 72 skyriaus metinis pobūvis.

Lapkričio 16, sekmadienį, 3 val. popiet audinių paroda. Rengia LTI Bostono skyriaus valdyba.

BOSTON MASS — WLYN 1360 AM bangos sekm. nuo 8 iki 8:45 ryto. Veda S. ir V. Minkai, 71 Ferragut Road, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268 - 2515.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00 - 10:00 val. ryto iš WCAV-FM banga 98.0. Vedėjas — Petras Viščiūnis, 173 Arthur St., Brockton, MA 02402. Telefonas (617) 586-7209.

A. A.

ANASTAZIJAI JUREVIČIENEI

mirus, jos sūnui Zenonui su šeima, dukrai Emilijai ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškiamo

Darbininko redakcija

A. A.

ADUI AIDUKUI

mirus, žmonai Juzei, Antanui Aidukui su šeima reiškiamo gilią užuojautą šiame skausme ir liūdesyje.

Joana ir Antanas Pumpučiai

DARBININKAS

Redakcija... (718) 827-1352
Administr... (718) 827-1351

Spaustuvė... (718) 827-1350
Vienuolynas... (718) 235-5962
Vyskupas... (718) 827-7932
Salė (kor)... (718) 827-9645
Salės adm... (718) 235-8386

Tėv. Justinas Vaškys, OFM, Rochesterio lietuvių parapijos klebonas, atostogaudamas buvo atvykęs į Brooklyno pranciškonų vienuolyną ir čia rinko medžiagą apie pranciškonų įsikūrimą Amerikoje, taip pat tuo reikalu lankėsi ir Darbininko redakcijoje, ieškodamas savo anksčiau parašytų straipsnių. Tėv. J. Vaškys buvo pirmasis pranciškonų organizatorius, jų provincijos įkūrėjas. Jo pastangomis buvo įkurti vienuolynai Green, Maine, ir Kennebunkporte. Jo rūpesčiu buvo Darbininkas perkeltas iš Bostono ir sujungtas su Brooklyne ėjusia Amerika, su Pittsburgu ėjusia Lietuvių Žiniom. Jis buvo ir Brooklyno vienuolyno įkūrėjas, čia suorganizavęs lietuviškos spaudos centrą. Jis permė ir Aidų žurnalo leidimą. Apie šiuos veiklos pilnus laikus jis ir nori parašyti dokumentuotus prisiminimus, kokius jis turėjo sunkumus, organizuodamas lietuviškos spaudos centrą. Tėv. J. Vaškys, Brooklyne pasisvečiaus kelias dienas, išvyko į Bostoną, kur aplankė dr. Juozą Girnių, iš Bostono iškeliavo į Kennebunkporto vienuolyną.

Maironio lituanistinės mokyklos tradicinė gegužinė bus rugsėjo 14, sekmadienį, Vytauto ir Vandos Vėbeliūnų sodyboje, Lattingtown, Long Island. Gegužinę globoja kredito Unija Kasa.

Patiksliname. Praeitame Darbininko numeryje buvo paskelbta Giraitės gyventojų užuojauta Anastazijai Jurienei mirus. Užuojautoje pasitaikė korektūros klaida. Praleista R. D. Kezių pavardė. Jos vietoje pakartota gretima pavardė. Už klaidą atsiprašome.

Ekonominė konferencija, kurią organizuoja Litas Investing Co. ir kredito unija Kasa, bus lapkričio 15, 16, 17 dienomis Marco Island Floridoje. Programoje bus paskaitos, simpoziumai, meninė dalis ir poilsis — pasilinksminimas. Konferencija vyks viename iš Lito viešbučių.

Anastazijai Jurevičienei mirus, vietoj gėlių prie jos karsto p. Vaitkevičiai, gyvena Richmond Hill, N.Y., Darbininkui paaukojo 25 dol. Darbininko administracija nuoširdžiai dėkoja.

Pranešame visiems, kad užuojautų kainos Darbininke yra tokios: mažesnio dydžio 12 dol., didesnio dydžio — 15 dol. Dar yra žmonių, kurie tų kainų nežino, atsiunčia visai kitas sumas ir taip Darbininko administracijai sudaro nemažai keblumo.

Nijolė ir Petras Baltrulioniai rugpjūčio 31 švenčia savo vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį. Iškilmingas pamaldas tą dieną 11 val. Apreiškimo parapijos bažnyčioje laikys Nijolės brolis prel. Algimantas Bartkus, Šv. Kazimiero kolegijos rektorius, Romoje. Su juo drauge koncelebruos ir keletas kitų kunigų. Po pamaldų vaisės bus Baltrulionių namuose. Apreiškimo parapijos choristai ir kiti bičiuliai kviečiami dalyvauti.

Išnuomojami du kambariai — miegamasis ir salonas, patogus susisiekti, 107 - 15 Atlantic Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418. Susitarti su Aleksandru Kondrotu, tel. 718 441 - 0693.

Išnuomojamas mažas kambarys su baldais Woodhavene, prie parko, skambinti po 5 v. p. p. 718 847 - 7306.

Anicetas Simutis, Lietuvos gen. konsulas New Yorke, su žmona dvi savaites atostogavo pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte. Grįžo rugpjūčio 17.

Marijona Kizytė, veikli New Yorko visuomenininkė, savo lietuviška veikla pasireiškusi dar pirmojo pasaulinio karo metu ir po karo, mirė rugpjūčio 11 Matulaičio senelių priežiūros namuose Putname. Plačiau, bus kitą kartą.

A. a. Anastazijai Jurevičienei mirus, per jos laidotuves Kultūros Židiniui paaukojo: Romas ir Danguolė Didžbaliai — 25 dol., Kazys Jankūnas — 20 dol.

Alfonsas Samušis su žmona, besisvečiuodami Vokietijoje pas savo dukrą Darbininko redakcijai atsiuntė sveikinimus. Į New Yorką sugrįžo rugpjūčio 19.

P. Jurkaus tapybos darbų paroda vyks per jo kūrybos šventę, rugsėjo 13 ir 14 dienomis Kultūros Židinyje. (Detaliau žiūr. skelbimą). Paroda apžvalginė, bet daugiausia kūrinių bus išstatyta iš jo paskutiniųjų metų kūrybos laikotarpio. Paroda vyksta didžiojoje salėje, bus išstatyta apie 50 - 60 darbų.

Vytas Gerulaitis, jr., dalyvavo televizijos antro kanalo rytmetinėje progamoje rugpjūčio 18, pirmadienį. Su juo buvo pasikalbėjimas 7:45 v.r. Paaikėjo, kad jis su savo reikalų vedėju Malibu, Kalifornijoje, steigia teniso klubą. Taip pat paaikėjo, kad jis yra susižiedavęs ir kad greitai susituoks.

Alfonse M. d'Amato, JAV senatorius iš New Yorko, savo atsišaukime primena, kad 1939 du baisieji diktatoriai Adolfas Hitleris ir Joseph Stalinas sutarė pakeisti Europos veidą. Jų sandėrio pasėkoje daugiau kaip bilionas žmonių kenčia sovietų priespauda. Liūdnas to suokalbio metines minint, rugpjūčio 23, šeštadienį, 11 val. ryto Jungtinių Tautų pastato artumoje, Dag Hamarskjöld Plaza vyks masinės protesto demonstracijos, kuriose visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Americans for Due Process praneša, kad yra paaukoje OSI apkaltinto esto Karl Linno šeimai 100 egzempliorių adv. Žumbakio parašytos knygos **Soviet Evidence in North American Courts.** K. Linno dukros yra politiniai aktyvios savo Tėvelio byloje ir knyga naudojasi atkreipdamos valdžios pareigūnų, kongresmanų ir pan. dėmesį į bendras problemas, susijusias su OSI veikla.

Ateitininkų sendraugių studijų ir poilsio savaitė vyko rugpjūčio 9 - 16 Kennebunkporto pranciškonų vasarvietėje. Vyko paskaitos įvairiom temom, paskaitų klausėsi apie 80 žmonių. Rugsėjo 10 buvo literatūros vakaras, o rugsėjo 15 — solistės Ginos Čapkauskienės koncertas.

Ieškoma pirkti nepriklausomos Lietuvos banknotų, monetų, akcijų, žyminių ženklų, pašto ženklų, čekių, vekselių, nekilnojamo turto aktų ir kitų vertybių dokumentų. Turintieji ir norintieji parduoti prašomi rašyti nurodant objektą ir kainą šiuo adresu: Edas A. Babušis, Babušis, Sydor & Senescy, Architects, 750 8th Ave., 602-B, New York, N.Y. 10036. Tel. 212 302 - 1870.

KASOS NAUJIENOS

Kasos skyriuose New Yorke, Chicagoje ir St. Petersburg Beach jau galima atidaryti čekių rašymo sąskaitas. Čekių (vadinamųjų Share Draft) rašymas nieko nekainuoja ir nėra jokių balanso apribojimų, bet už 1000 dol. ar didesnę sąskaitos balansą Kasa moka 5.5 proc. palūkanų. Čekių rašymo sąskaitos atidarymo sąlygos labai paprastos — reikia būti Kasos nariu ir sumokėti už čekių knygetes, kurias galima užsisakyti pagal pageidavimą. Kiekvieno mėnesio gale nemokamai atsiunčiama išrašytų čekių apyskaita ir suteikiami įvairūs papildomi patarnavimai už minimalinę kainą. Apie detales patariama teirautis Kasos įstaigose.

Waterburio, Conn., lietuvių iniciatyva neužilgo bus atidarytas Kasos skyrius šioje lietuvių kolonijoje. Skyriui vadovauti pakviestas Antanas Paliulis, vietinės lietuviškos radijo programos vedėjas. Skyriaus patalpos numatytos lietuviškų laikraščių ir knygų kioske netoli lietuvių parapijos. Rudeniop Kasa jau tikisi pradėti finansinį patarnavimą Waterburio ir apylinkės lietuviams. Tai bus jau šeštąs Kasos skyrius Šiaurės Amerikoje.

Finansinė konferencija šiemet planuojama lapkričio 15 - 16 dienomis Marco Island, Floridoje. Suvažiavimą ruošia "Litas" ir Kredito Unija KASA. Programoje bus du paskaitų ir diskusijų ciklai, kuriuose visi kviečiami dalyvauti. Tuo pat laiku įvyks darbo ir informacijos seminaras Kasos vadovybei ir tarnautojams. Tikimasi suorganizuoti ir meninės programos vakarų suvažiavusių palinksminimui.

Norintiems paatostogauti gražiame Marco Island kurorte, nuo lapkričio 12 iki 19 bus užsakyti kambariai "Lito" viešbučiuose.

Vytautas Maželis, mūsų iškilus fotografas, lankėsi Liet. Fronto Bičiulių studijų savaitėje, kuri buvo Dainavos stovykloje nuo rugpjūčio 2 iki 9 ir taip pat ateitininkų jubiliejinėje stovykloje, kuri buvo nuo rugpjūčio 10 iki 14. Iš ten parsivežė gražių nuotraukų. Dalį jų matysime Darbininke.

New Yorko Liet. Jaunimo Sąjungos veikla prasidės anksti šį rudenį. Valdyba planuoja pirmąjį susirinkimą sušaukti spalio mėnesį. Pasaulio Liet. Jaunimo Sąjungos politinis komitetas Washingtono parengs projektą, kaip reaguoti į OSI veiklą. Šį planą paskui vykdys Jaunimo Sąjungos skyriai. Gruodžio mėnesį N.Y. Jaunimo Sąjunga rengs koncertą, kurio programą atliks vokalinių grupė "Svajonė" iš Australijos. Ją pakvietė Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga, ir grupė koncertuos po Ameriką ir Kanadą. Koncertų tikslas — paremti PLS kongresą, kuris bus ateinančiais (1987) metais gruodžio gale iki 1988 sausio mėn. Australijoje. New Yorko Jaunimo Sąjungos susirinkime bus renkami atstovai į šį kongresą. Visais Jaunimo Sąjungos informacijos reikalais skambinti skyriaus pirmininkei Jolitei Gudaitytei 718 793 - 2755.

Lietuvių Enciklopedijos papildomas 37 tomas gaunamas Darbininko administracijoje. Tomas turi per 680 psl. Kaina 35 dol., persiuntimo išlaidom pridėti dar 2 dol. Rašyti: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Lietuvių šeimos tradicijai, kun. St. Ylos parašyta knyga, ejo su dideliu pasisekimu. Dabar išleista antroji laida. Knyga gausiai iliustruota, iliustravo dail. Zita Sodeikienė. Knyga gaunama ir Darbininko administracijoje, su persiuntimu — 22 dol. Kreiptis į Darbininko administraciją — 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

bučiuose. Atostogautojai turės progą pailsėti ir taip pat dalyvauti finansinėje konferencijoje. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į "L i t a", tel. 718 - 441 - 2811, arba į KASĄ, tel. 718 - 441 - 6799. Dėl viešbučių ir kelionės rezervacijų kreiptis į kelionių biurą "Vytiš", 718 - 769 - 3300.

KASA šiemet vėl remia Maironio mokyklos metinę gegužinę, kuri įvyks rugsėjo 14 V. ir V. Vėbeliūnų sodyboje. Visas gegužinės pelnas bus skiriamas mokyklos paramai ir ta proga bus pradėtas vėjus, su tikslu kiek galima daugiau vaikų įsiųsti į lietuvišką mokyklą. Tikimasi visuomenės paramos.

Netolimoj ateity planuojama pradėti Credit Card (Kredito kortelių) sistemą Kasoje. Bus naudojamos "Visa" kortelės ir visos transakcijos eis per Kasos įstaigas. Kredito kortelių mokesčiai ir procentai bus daug mažesni, negu kituose bankuose. Tuo tarpu yra daug praktiškiau nedidelių sumų pirkiniams (iki 2000 dolerių) išsiimti asmenines paskolas Kasoje, už kurias reikia mokėti tik 14.5 proc. palūkanų, kai tuo tarpu bankai už kredito kortelių naudojimą ima nuo 16 proc. iki 20 proc.

Sigitą Bobelytę prie remontuojamos Laisvės statulos. Ji yra dukra inž. Jurgio Bobelio, kuris su savo firma prisidėjo prie statulos remonto.

KAI RIBBENTROPAS SKRIDO PER LIETUVĄ

(atkelta iš 5 psl.)

Lėktuvas skrido žemai, kokių 200 metų aukštyje, tiesiai per juos. Būtų jų kulkos kiauariai suvarstę. Jau tarnybos sekė lėktuvą ir pasirengusios laukė ženklų paleisti seriją šūvių.

Suskambėjo telefonas. Komendantas. Sako taip ir taip. Skrenda Vokietijos lėktuvas. Praleisti.

Butkys sako, kad jie jau pasirengę apšaudyti. Komendantas įgrąsino, kad jokių būdu negali paleisti bet kokio šūvio.

Kareiviai turėjo pasitraukti.

nuo kulkosvaidžių. Per jų galvas uždamas, drebindamas žemę nuskrido vokiečių lėktuvas.

Nuskrido į Maskvą. Budėję ant stogo jie ir nežinojo, kas ten skrenda, kokias pinkles yra padėję Lietuvai, kad ji būtų pražudyta.

Tada Maskvoje vėl buvo parašyta nauja sutartis ir slaptas protokolas. Lietuva buvo atiduota Sovietų Sąjungos sferai. Per Lietuvą buvo išlygintos sienos — Suvalkija buvo priskirta prie Vokietijos. Taip Lietuva buvo slapta jau pasmerkta ir padalinta.

Dar egzistavo Lietuvos laisva respublika, o jos gerieji kaimynėliai, jau pasidalijo jos kailiuku.

Sutartis ir nuvedė prie Lietuvos okupacijos. Sovietai okupavo ir Suvalkiją ir už tai fašistinei Vokietijai turėjo sumokėti per milijoną dol.

Vacys Butkys mėgsta pasakoti šį įvykį ir prideda, jei būtų pašovęs lėktuvą, gal būtų išgelbėjęs Lietuvą. Padėtis būtų dar labiau užsunkėjusi, nes jau buvo Lietuvos laisvė pasmerkta didžiųjų laisvės žudikų. (p.j.)

PAULIAUS JURKAUS KŪRYBOS ŠVENTĖ

RUGSĖJO 13 - 14

KULTŪROS ŽIDINYJE

ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 13

6 v.v. kotelialai, parodų apžiūrėjimas
7 v.v. akademinė dalis, Apie P. Jurkaus kūryba kalba
BERNARDAS BRAZDŽIONIS

Ištraukas iš naujosios knygos "Kai Vilniaus liepos žydi" skaito aktorius VITALIS ŽUKAUSKAS

Programai vadovauja ROMAS KEZYS

P. Jurkaus iliustruotų ir jo parašytų knygų parodos, tapybos darbų paroda

Šilta vakarėnė

Įėjimo auka — 20 dol. Bilietus reikia įsigyti iki rugsėjo 7. Juos platina: R. Alinsklėnė — 456 - 6672; M. Klivečklėnė — 296 - 0406; M. Žukausklėnė — 296 - 5907

SEKMADIENĮ, RUGSĖJO 14

Jo kūrybos parodos atidaros nuo 12 iki 3 v. popiet.

Rengla ir visus atsilankyti kviečia

SPECIALUS KOMITETAS